

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش نویس لایحه
قانون جامع حمایت از
حقوق مالکیت ادبی و هنری
و حقوق مرتبط

تهیه و تنظیم: سید حسن شبیری و همکاران
(کارگروه نظام حقوقی و مالکیت فکری)

دیپارتمان شورای عالی اطلاع رسانی

تابستان ۱۳۸۹

سرشناسه	: شبیری زنجانی، حسن، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: پیش‌نویس لایحه قانون جامع حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط / تدوین حسن شبیری زنجانی، کارگروه حقوقی و مالکیت فکری، [شورای عالی اطلاع‌رسانی].
مشخصات نشر	: تهران: شورای عالی اطلاع‌رسانی، دبیرخانه، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۵۵ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۴۶-۳۲-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: حق مولف -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: حق مولف -- نقض
موضوع	: مالکیت معنوی
شناسه افزوده	: شورای عالی اطلاع‌رسانی، دبیرخانه
شناسه افزوده	: شورای عالی اطلاع‌رسانی، کارگروه نظام حقوقی و مالکیت فکری
رده بندی کنگره	: ۲ / ۱۱۶۰ / KHM / ش ۲ پ ۹ / ۱۳۸۹
رده بندی دیویی	: ۳۴۶ / ۵۵۰۴۸۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۱۳۶۷۸

پیش نویس لایحه قانون جامع حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط
 © حق چاپ: ۱۳۸۹ دبیرخانه شورای عالی اطلاع‌رسانی
 تهیه و تنظیم: سید حسن شبیری و همکاران (کارگروه نظام حقوقی و مالکیت فکری)
 نمونه‌خوان: علیرضا قنبریان
 نسخه پرداز: هوتن زنگنه‌پور
 طراح جلد و ناظر چاپ: هوتن زنگنه‌پور
 لیتوگرافی، چاپ و صحافی: ****
 نوبت چاپ: اول ۱۳۸۹
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ISBN: 978-964-8846-32-4

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۴۶-۳۲-۴

نشانی پستی: تهران، خیابان شهید مطهری، بین خیابان سنائی و قائم مقام فراهانی، شماره ۳۵۸

تلفن: ۸۸۸۳۹۸۹۵، نمابر: ۸۸۸۳۹۸۹۴، ص. پ: ۳۴۹۹-۱۵۸۷۵

نشانی وبگاه: www.sciet.ir

فهرست

۸	مقدمه دبیر شورای عالی اطلاع رسانی
۱۱	دیباچه مؤلف
۱۵	بخش اول: تعاریف
۲۲	بخش دوم: حقوق پدیدآورندگان آثار
۲۲	فصل اول: آثار
۲۲	مبحث اول: آثار قابل حمایت
۲۴	مبحث دوم: آثار غیر قابل حمایت
۲۵	فصل دوم: انواع حقوق
۲۵	مبحث اول: حقوق مادی
۲۶	مبحث دوم: حقوق معنوی
۲۹	فصل سوم: استثنائات
۲۹	مبحث اول: موارد تکثیر مجاز
۲۹	گفتار اول: تکثیر محدود برای مقاصد شخصی
۲۹	گفتار دوم: تکثیر به منظور آموزش یا پژوهش علمی
۲۹	گفتار سوم: تصویربرداری توسط کتابخانه‌ها و ...
۳۰	گفتار چهارم: تکثیر، پخش رادیو-تلویزیونی و ...
۳۱	گفتار پنجم: تکثیر برای استفاده اشخاص ناتوان
۳۱	مبحث دوم: سایر موارد استثناء شده

- ۳۱ گفتار اول: نقل قول
- ۳۱ گفتار دوم: نمایش عمومی آثار
- ۳۲ گفتار سوم: ترجمه اثر
- ۳۳ فصل چهارم: مدت حمایت
- ۳۴ فصل پنجم: نخستین دارنده حقوق، واگذاری و اجازه بهره‌برداری از حقوق
- ۳۴ مبحث اول: نخستین دارنده حقوق
- ۳۶ مبحث دوم: آمار پدید آورندگی و نمایندگی
- ۳۶ مبحث سوم: واگذاری و اجازه بهره‌برداری از حقوق
- ۳۶ گفتار اول: مقررات عام
- ۳۷ گفتار دوم: مقررات مربوط به قراردادهای خاص
- ۳۷ الف) قرارداد نشر
- ۳۷ ۱) کلیات
- ۳۸ ۲) تعهدات پدید آورنده
- ۳۸ ۳) تعهدات ناشر
- ۳۹ ب) قرارداد تهیه اثر دیداری - شنیداری
- ۴۲ **بخش سوم: حقوق مرتبط**
- ۴۳ فصل اول: حقوق اجراکنندگان
- ۴۳ مبحث اول: انواع حقوق
- ۴۳ گفتار اول: حقوق مادی
- ۴۴ گفتار دوم: حقوق معنوی
- ۴۵ مبحث دوم: مدت حمایت و واگذاری و ...
- ۴۵ فصل دوم: حقوق تولیدکنندگان ابزار رسانه‌های صوتی
- ۴۵ مبحث اول: اقسام حقوق
- ۴۵ گفتار اول: حقوق مادی
- ۴۶ گفتار دوم: اجرت عادلانه برای استفاده از ابزار رسانه صوتی
- ۴۶ مبحث دوم: مدت حمایت
- ۴۷ فصل سوم: حقوق مراکز بخش رادیو تلویزیونی
- ۴۷ مبحث اول: اقسام حقوق
- ۴۷ مبحث دوم: مدت حمایت
- ۴۸ **بخش چهارم: ضمانت اجرا**
- ۴۸ فصل اول: اقدامات موقت و تأمین و گمرکی

- ۴۸ مبحث اول: اقدامات موقت و تأمینی
- ۴۹ مبحث دوم: اقدامات گمرکی
- ۵۰ فصل دوم: ضمانت اجرای مدنی و کیفری
- ۵۰ مبحث اول: ضمانت اجرای مدنی
- ۵۱ مبحث دوم: ضمانت اجرای کیفری
- بخش پنجم: مقررات خاص در مورد برنامه‌های رایانه‌ای**
- ۵۴ فصل اول: موضوع حمایت و حقوق پدیدآورنده
- ۵۴ مبحث اول: موضوع حمایت
- ۵۵ مبحث دوم: حقوق پدیدآورنده
- ۵۵ مبحث سوم: استثنائات حقوق مادی
- ۵۵ گفتار اول: تکثیر موقت
- ۵۶ گفتار دوم: تکثیر و اقتباس
- ۵۷ گفتار سوم: مهندسی معکوس
- ۵۷ مبحث چهارم: استثنائات حقوق معنوی
- ۵۸ فصل دوم: مدت حمایت، مالک نخستین و ضمانت اجرا
- ۵۸ گفتار اول: مدت حمایت
- ۵۸ گفتار دوم: مالک نخستین
- ۵۹ گفتار سوم: ضمانت اجرا
- بخش ششم: سایر مقررات**
- ۶۰ فصل اول: ثبت اثر
- ۶۱ فصل دوم: قلمرو اجرا و مقررات انتقالی و نهایی
- ۶۱ مبحث اول: قلمرو اجرا
- ۶۳ مبحث دوم: مقررات انتقالی و نهایی

مقدمه دبیر شورای عالی اطلاع رسانی

تصویب قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان در سال ۱۳۴۸ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی در ۱۳۵۲ اولین گامهای مؤثر برای حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری صاحبان آثار بوده است. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی تصویب قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای به سال ۱۳۷۹ تلاشی بود در راستای ایجاد بستر مناسب برای تولید محتوا و نرم‌افزارها تا با پیشگیری از تکثیرهای غیر مجاز آثار رایانه‌ای حقوق تولید کنندگان محفوظ بماند و چرخه تولید در این حوزه نیز اقتصادی باشد. همچنین در مواد ۶۲ تا ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی ایران به بحث حمایت از حقوق مؤلفان در بستر مبادلات الکترونیکی و حمایت از اسرار تجاری و علائم تجاری اهتمام شد.

در عین حال تصویب قوانین و مقررات مربوط به حقوق مالکیت ادبی و هنری نتوانست آن گونه که سرعت روزافزون توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در دنیا ایجاب کرده بود، پایه پای آن توسعه یابد. همواره حرکت کند تصویب قوانین در مقابل حرکت شتابنده توسعه فناوری‌های نوین چالشی اصلی در این زمینه بوده است.

گرچه جوامع گوناگون تلقی‌های متفاوتی از وجوه مختلف صیانت از «حقوق مالکیت فکری» و «مالکیت ادبی و هنری» به عنوان یکی از شقوق اساسی آن، دارند و در سبک استدلالشان برای تعیین این حقوق و ادله اقامه شده برای آن متفاوت هستند، ولی اصل احترام به این حقوق در تمامی جوامع بشری از اصول عقلایی برای صیانت از نوآوری و خلاقیت و ارزشهای انسانی مشابه آن برشمرده می‌شود و لزوم رعایت آن در قانون بسیاری از کشورها تصریح شده است.

گرچه در کشور ما بنیادهای شرعی، حقوقی و اخلاقی این حق مورد بحثهای عالمانه‌ای قرار گرفته است، ولی نتایج این مباحث هر چه باشد، لزوم رعایت قوانین و مقررات مصوب از سوی نهادهای قانونی راه‌کاری اصلی برای دستور عملهایی است که اداره نظام اجتماعی بر آن مبتنی است. به همین جهت است که بیش از یکصد و سی سال از اولین جرعه‌های فکری تأسیس نهادی برای صیانت از مالکیت فکری می‌گذرد و عقلای جهان علاوه بر تصویب پیمانهای بین‌المللی و قوانین و مقررات لازم از آن زمان تا کنون، بیش از چهل سال قبل سازمانی بین‌المللی با عنوان سازمان جهانی مالکیت فکری موسوم به وایپو (WIPO) تأسیس کردند تا اطمینان لازم برای پای‌بندی به این پیمانها و قوانین بین‌المللی را تضمین و تحصیل کنند. کشور ما نیز در سال ۱۳۸۰ به کنوانسیون تأسیس این سازمان پیوسته است.

اما همگان می‌دانند که «شناخت موضوع» قانون، مقدم بر تدوین آن و سپس اجرای آن است و قانونگذار هم بدون آن راه به جایی نخواهد برد. دبیرخانه شورای عالی اطلاع‌رسانی کشور به عنوان نهادی تخصصی و سیاستگذار، با استناد به بند دوم و بند پنجم از وظایف قانونی خویش، و با آگاهی از نقص قوانین فعلی و عدم وجود قانونی جامع در حوزه صیانت از مالکیت فکری و اذعان به رسالت ملی خود در این عرصه، و تقاضای روزافزون صاحبان حقوق در صنوف مختلف، از سال ۱۳۸۶ درصدد جبران این خلأ برآمد و آگاهان و موضوع‌شناسان این عرصه را به یاری طلبید تا گام در راه تدوین لایحه قانونی حمایت از مالکیت فکری با تأکید بر آثار ادبی و هنری و حقوق مرتبط با آن بگذارند. سرانجام

فاضل ارجمند جناب حجت الإسلام و المسلمین دکتر سید حسن شبیری این امر خطیر را پذیرفتند و با تلاشی گسترده و عالمانه و با حمایت این دبیرخانه در این مسیر نه چندان هموار گام نهادند. ایشان با اتکا به نصوص دینی، مطالعات فقهی و ملاحظات حقوقی و همچنین، بهره‌برداری از قوانین بین‌المللی و آرای کارشناسان نهادهای مختلف داخلی و خارجی این عرصه در کنار ملاحظات دقیق بومی با تأکید بر فرهنگ اسلامی-ایرانی، در این راستا تحقیقی شایسته شکل دادند و از همکاران گرانقدری چون جناب آقای دکتر سید حسین صفایی، دکتر سید مصطفی محقق داماد و دکتر سید حسن میرحسینی و دیگر عزیزان بهره‌ها بردند و مشاورانی هم به خصوص از میان پدیدآوردگان آثار ادبی و هنری کشورمان ایشان را یاری کردند. از همهٔ ایشان سپاسگزاریم و مساعی مشترکشان را ارج می‌نهمیم و از خداوند منان توفیق روزافزون ایشان را خواستاریم.

اما متنی که پیش روست، پیش‌نویسی برای این لایحه است که بیش از همه با نقد ذی‌نفعان حقیقی و حقوقی و مجریان آتی آن غنا خواهد یافت. امید است که پدیدآوردگان ادبی و هنری فرهیختهٔ این مرز و بوم به عنوان مهمترین ذی‌نفعان حقیقی این موضوع، وزارت دادگستری به عنوان رئیس شورای سیاست‌گذاری حقوق مالکیت معنوی در ایران و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان مهمترین ذی‌نفع حقوقی این موضوع، ما را در این مسیر خطیر یاری کنند تا به زودی شاهد اصلاح، تصویب و اجرای آن از طریق مجاری قانونی باشیم؛
 إن شاء الله.

دکتر حمید شهریاری

دبیر شورای عالی اطلاع رسانی

شهریور ۱۳۸۹

دبیچه مؤلف: دلایل و ضرورت بازنگری

بی‌تردید، امروزه یکی از شاخصه‌های توسعه‌یافتگی کشورها میزان سرمایه‌گذاری و تولید آثار فکری در سطح ملی است. اهمیت این موضوع تا بدانجا است که طبق برخی پیش‌بینی‌ها، در آینده نزدیک صنعت تولید کالای فیزیکی جای خود را به صنعت تولید کالای فکری خواهد داد و ثروت و قدرت کشورها با سرانه تولید این گونه آثار سنجیده می‌شود.

از سوی دیگر به دلیل ماهیت خاص کالاهای فکری و وابستگی شدید توسعه آنها به حمایت‌های حقوقی، یکی از شرایط لازم و اساسی جهت نیل به این هدف، ایجاد بسترهای حقوقی و فراهم ساختن امنیت‌ها لازم حقوقی در این خصوص می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران با وجود داشتن سابقه بیش از ۴۰ سال در زمینه قانونگذاری در حوزه مالکیت ادبی و هنری (و نیز سابقه حدوداً ۸۰ سال در زمینه قوانین مالکیت صنعتی به عنوان دیگر شاخه اصلی حقوق مالکیت فکری) به ویژه قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای هنوز نتوانسته است به دلایل چندگانه زیر بسترهای لازم حقوقی را به طور کامل مهیا سازد:

- (۱) وجود نقائص و ابهاماتی چند در قوانین فعلی؛
- (۲) همگام نبودن آن قوانین با تحولات چند دهه گذشته که عمدتاً ناشی از ورود

فناوری‌های نوین در عرصه فعالیت‌های بشری بوده است؛
 (۳) پراکندگی و عدم یکپارچگی در قوانین موجود مالکیت ادبی و هنری.
 (۴) تاریخچه تدوین

به همین خاطر، مسئولین امر در چند سال گذشته در صدد بازنگری اساسی و اصلاح جدی قوانین پیشین برآمدند و بر این اساس، نسخه اول پیش‌نویس لایحه‌ای با عنوان «قانون جامع حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط» در بین سالهای ۸۳ تا ۸۴ در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ۸۶ ماده آماده شد. نسخه دوم این پیش‌نویس که در ۱۸۰ ماده تدوین گشته است، حاصل تلاش کارگروه «نظام حقوقی و مالکیت فکری» دبیرخانه شورای عالی اطلاع‌رسانی در سال‌های ۸۷ تا ۸۹ است که در قالب این کتاب عرضه می‌شود.

اهداف پروژه

گفتنی است پروژه تهیه و تدوین پیش‌نویس با هدف کلی ایجاد الگوی علمی مناسب در زمینه‌های قانون‌نویسی در دو فاز تعریف گردیده است که کتاب حاضر نتیجه فعالیت‌های کارگروه تخصصی در فاز اول است. اعضای کارگروه ترکیبی از حقوق‌دانان، کارشناسان و قضات متخصص در مالکیت ادبی و هنری و نیز فقه پژوهان دانشگاه و حوزه بود تا این شاخه جدید حقوقی، به خوبی با نظام حقوقی موجود پیوند داده شود.

روش کار

روش تحقیقاتی و شیوه مطالعاتی به صورت کاملاً تطبیقی بود تا بتوان با بهره‌گیری از تجارب کشورهای سابقه در این حوزه از یک سو و بومی‌سازی قانون با توجه به مبانی و احکام حقوقی و فقهی موجود در این نظام حقوقی، شاهد اثری استوار و ماندگار در این حوزه باشیم.

ویژگی‌های پیش‌نویس

اما ویژگی‌ها و امتیازات پیش‌نویس لایحه به طور خلاصه عبارتند از:
 (۱) توسعه در مصادیق آثار مورد حمایت؛

- (۲) رفع نقایص و ابهامات قوانین موجود؛
- (۳) توسعه در حقوق مادی و معنوی پدیدآوردگان آثار؛
- (۴) توجه ویژه به قراردادهای نشر؛
- (۵) حمایت گسترده و شفاف از حقوق پدیدآوردگان آثار دیداری شنیداری؛
- (۶) اختصاص بخشی مستقل به حقوق مرتبط به منظور حمایت از اجراکنندگان، تولیدکنندگان آثار صوتی و مراکز پخش رادیو تلویزیونی؛
- (۷) پیش‌بینی ضمانت اجراهای قوی مدنی، کیفری، اداری و گمرکی جهت جلوگیری از نقض حقوق پدیدآوردگان؛
- (۸) انطباق کامل با مقررات بین‌المللی همچون تریپس (Trips) که ایران در صدد الحاق به آن است؛
- (۹) افزایش مدت حمایت از پدیدآوردگان؛
- (۱۰) توجه ویژه به تحولات ناشی از فناوری‌های جدید همچون حمایت از پایگاه‌های داده و آثار تولید شده توسط رایانه؛
- (۱۱) بومی‌سازی قانون با عنایت به مبانی فقهی و حقوقی کشور؛
- (۱۲) استفاده حداکثری از حق رزورهایی که مقررات بین‌المللی برای کشورهای در حال توسعه در نظر گرفته‌اند، از جمله توسعه در استثناءات حقوق مادی به منظور اهداف آموزشی و پژوهشی.

کارهای در دست اقدام

فاز دوم پیش‌نویس شامل نوشتن شرح ماده به ماده لایحه، ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی لایحه، برگزاری نشست‌های تخصصی در دانشگاه‌ها جهت تشریح ابعاد مختلف لایحه در مجامع علمی و نیز برگزاری نشست‌های عمومی با پدیدآوردگان آثار ادبی و هنری از یک سو و کاربران آن از سوی دیگر و سرانجام دفاع از پیش‌نویس لایحه در مجلس شورای اسلامی است. به این امید که با آماده شدن سریع‌تر شرح لایحه و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی، نمایندگان محترم مجلس به طور تفصیلی در جریان استدلال‌های مربوط به مواد پیشنهادی قرار گرفته و نسبت به مفاد لایحه توجیه کامل شوند.

در پایان لازم است از زحمات و تلاش‌های بی‌شائبه اعضای محترم گروه جناب

آقای استاد دکتر سید حسین صفایی، استاد حوزه و دانشگاه جناب آقای دکتر سید مصطفی محقق داماد و قاضی برجسته دیوان عالی کشور دکتر سید حسن میرحسینی که در جلسات تدوین و تنظیم این لایحه به طور منظم و فعال شرکت نمودند به ویژه از ارشادات و راهنمایی‌های جناب استاد آقای دکتر صفایی که تأثیر بسزایی در تعمیق و اتفاق کار داشتند، صمیمانه قدردانی و تشکر شود.

دبیر کارگروه

دکتر سید حسن شبیری زنجانی

شهریور ۱۳۸۹

بخش اول: تعاریف

ماده ۱. از نظر این قانون، اصطلاحات زیر در این معانی به کار می‌روند:

- (۱) «اثر» عبارت است از هر گونه آفریده ادبی و هنری که در آن، افکار و احساسات به شیوه‌ای اصیل ارائه شده باشند.
- (۲) «اثر ادبی» هر گونه اثری است که در قالب کلمات یا اعداد _ خواه به صورت کتبی یا شفاهی _ ارائه شده است به جز اثر دیداری - شنیداری.
- (۳) «اثر اشتقاقی» اثری برگرفته از یک یا چند اثر موجود است، از قبیل اثر ترجمه‌ای، اثر موسیقایی اقتباسی، فیلم نامه یا نمایش نامه اقتباس شده از داستان، تلخیص، چکیده یا شرح اثر، اثر ویرایش شده و یا تصحیح شده، اثر ترکیبی.
- (۴) «اثر جمعی» اثری است که با همفکری دو یا چند شخص حقیقی به ابتکار و با مدیریت و ویرایش شخص حقیقی یا حقوقی پدید آمده باشد و سهم هر کدام از همکاران به گونه‌ای در اثر نهایی ادغام شده باشد که نتوان حق جداگانه‌ای را برای آنان در آن اثر در نظر گرفت و با این توافق که

شخص مزبور اثر را به نام خودش و بدون اشاره به هویت اشخاص حقیقی پدید آورنده اثر افشا نماید یا انتشار دهد. مانند دائره المعارف، کتاب لغت، نشریه ادواری و روزنامه.

(۵) «اثر پدید آمده توسط رایانه» اثری است که بدون دخالت مستقیم انسان و تنها توسط رایانه و ابزارهای وابسته به آن ایجاد شده است همچون نقشه‌های هواشناسی خودکار تهیه شده توسط رایانه.

(۶) «اثر دیداری - شنیداری» عبارت است از اثری متشکل از مجموعه‌ای از تصاویر متوالی و مرتبط به گونه‌ای که مشاهده آنها احساس متحرک بودن را در ذهن به وجود آورد، خواه با صوت همراه باشد یا نباشد.

(۷) «اثر عکاسی»: هر ابزار رسانه‌ای که در اثر تابش نور یا اشعه دیگر بر روی آن، تصویری ثابت شده باشد یا از آن بتوان تصویری تهیه نمود، بدون توجه به روشهای بکاررفته مانند روش‌های شیمیایی، الکترونیکی یا دیگر شیوه‌ها که با استفاده از آن تصویر گرفته می‌شود. تصویر ثابت استخراج شده از اثر دیداری - شنیداری، اثر عکاسی تلقی نمی‌شود، بلکه فقط به عنوان بخشی از اثر دیداری - شنیداری خواهد بود.

(۸) «اثر مشترک»: اثری است که بدون ابتکار و مدیریت شخص واحد و تنها در نتیجه همفکری خلاق دو یا چند شخص حقیقی در یک زمان و مکان واحد یا متفاوت پدید آمده است به گونه‌ای که سهم هر کدام به صورت بخش ممزوج شده‌ای از اثر باشد خواه این سهم مساوی، برجسته، قابل تشخیص یا تفکیک باشد یا نباشد.

(۹) «اثر ترکیبی»: اثری است مرکب از چند اثر بدون اینکه پدید آورندگان یکایک آن آثار در خلق این اثر جدید، با یکدیگر همفکری نموده باشند، از قبیل مجموعه یا گزیده آثار، گلچین اشعار، جنگ ادبی، مجموعه داده‌ها و پایگاه داده‌ها اعم از اینکه به شکلی باشند که با دستگاه یا به طریق دیگر قابل خواندن باشند، مجموعه نمودهای فرهنگ عامه و پایگاه داده‌ها.

- (۱۰) «اثر هنری زیبا» اثر هنری دیداری است که هدف اصلی از پدید آمدنش جنبه‌های زیباشناختی آن است.
- (۱۱) «اثر ناشی از استخدام» اثری است که پدیدآورنده در حین استخدام، در اجرای تعهداتش در مقابل استخدام کننده برای او پدید می‌آورد.
- (۱۲) «اثر ناشی از سفارش» اثری است که در نتیجه قرارداد سفارش اثر، بوجود می‌آید بدون اینکه رابطه استخدامی در کار باشد.
- (۱۳) «اثر معماری» عبارت است از طرح ساختمان که در قالب ساختمان، ماکت یا نقشه ساختمانی تجسم یافته است.
- (۱۴) «اثر مستعار» اثری است که بر روی نسخه‌های آن، نام غیر واقعی پدیدآورنده درج شده باشد.
- (۱۵) «اثر بی‌نام» عبارت است از اثری که نتوان با کوشش متعارف پدیدآورنده و در مورد اثر مشترک هیچکدام از پدیدآورندگان آن را شناسایی نمود.
- (۱۶) «اثر هنری کاربردی» عبارت است از محصول هنری با ویژگی‌های کاربردی یا محصول هنری که در کالای کاربردی به کاررفته، اعم از اینکه به شیوه دستی یا با ابزار صنعتی ساخته شده باشد.
- (۱۷) «اجراکنندگان» عبارتند از خوانندگان، نوازندگان، هم‌خوانان، هنر پیشه‌گان و سایر افرادی که آواز یا سرود می‌خوانند، سخنرانی، دکلمه یا بازیگری می‌نمایند یا به هر ترتیب دیگری نمودهای فرهنگ عامه، عملیات سیرک بازی و خیمه شب بازی و سایر آثار ادبی- هنری را اجرا می‌نمایند اعم از اینکه آثار مزبور در حوزه عمومی قرار گرفته باشند یا نباشند. تبصره: مفهوم یادشده شامل هنرمندان نقشهای فرعی کم اهمیت اثر دیداری - شنیداری یا شنیداری نمی‌شود.
- (۱۸) «اجرا یا نمایش عمومی» عبارت است از اجرا یا نمایش اثر در زمان یا مکان واحد یا در زمان‌ها و مکان‌های متفاوت برای افرادی غیر از اعضای

خانواده یا نزدیکان آنها که حضور یا امکان حضور دارند به گونه‌ای که اجرا یا نمایش نیاز به ارسال آن به عموم به معنای مذکور در تعریف ارسال عمومی نداشته باشد.

(۱۹) «ارسال عمومی» یعنی ارسال با سیم یا بی‌سیم تصاویر یا صدا یا تصویر و صدای یک اثر، ابزار رسانه صوتی یا برنامه رادیو-تلویزیونی به طریقی که تصویر یا صدای مذکور بوسیله اشخاصی خارج از محدوده عادی یک خانواده و نزدیکان آنها در مکان یا مکان‌هایی که در فاصله زیادی از مبدأ مخابره قرار گرفته‌اند قابل دریافت باشد به گونه‌ای که فاصله مذکور باندازه‌ای باشد که تصویر یا صدای فوق بدون ارسال آن قابل دریافت نباشد، اعم از اینکه اشخاص بتوانند تصاویر یا صداها را در یک زمان و مکان واحد یا در زمان‌ها و مکان‌های متفاوت دریافت کنند.

(۲۰) «اصیل» عبارت است از هر آن چه که بدون تقلید از دیگری، از خلاقیت خود پدید آورنده ناشی شده باشد هر چند از لحاظ موضوع یا محتوی جدید نباشد.

(۲۱) «انتشار» یعنی در اختیار عموم قراردادن نسخه‌های ملموس اثر ادبی، هنری یا ابزار رسانه به قصد فروش، اجاره، عاریه به عموم یا سایر صور انتقال مالکیت یا تصرف به شرطی که در خصوص اثر ادبی، هنری، عمل در اختیار عموم قرار دادن آن با موافقت دارنده حقوق و در خصوص ابزار رسانه صوتی، با موافقت تولیدکننده یا قائم مقام قانونی او انجام شده باشد.

(۲۲) «برنامه رایانه‌ای» متشکل از مجموعه‌ای از دستورات است که به صورت کلمات، کدها، طرح برنامه یا هر شکل دیگری بیان شود و چنانچه در ابزار رسانه‌ای که رایانه توانایی خواندن آن را دارد، قرار گیرد، سبب شود که رایانه عمل خاصی را انجام دهد یا به نتیجه خاصی برسد.

(۲۳) «پایگاه داده» عبارت است از مجموعه‌ای از اطلاعات سازمان یافته به

- گونه‌ای که با استفاده از رایانه یا دیگر ابزارهای فنی نوین بتوان در آن، عملیات جستجو و بازیابی را انجام داد.
- (۲۴) «پخش رادیو-تلویزیونی» یعنی مخابره اصوات و یا تصاویر با دستگاه ارتباطی بی‌سیم یا باسیم به منظور دریافت آن توسط عموم، از جمله پخش از ماهواره.
- (۲۵) «پدیدآورنده» عبارت است از شخص حقیقی که اثر را پدید آورده است. در مورد برنامه رایانه‌ای، پدیدآورنده شخص یا اشخاصی هستند که بر اساس دانش و ابتکار خود تمامی مراحل ساخت اثر از جمله تحلیل، طراحی، ساخت و پیاده‌سازی برنامه را انجام می‌دهند.
- (۲۶) «تشبیت» عبارت است از ضبط امواج رادیویی، اصوات، تصاویر یا ترکیبی از آنها یا ضبط نموده‌های الکترونیکی در یک ابزار رسانه محسوس به گونه‌ای که بتوان آنها را خواند، احساس نمود، تکثیر یا ارسال نمود و یا به اشکال دیگر به کار برد.
- (۲۷) «ترجمه برنامه رایانه‌ای» عبارت است از ترجمه برنامه رایانه‌ای به دیگر زبانهای برنامه‌نویسی.
- (۲۸) «تکثیر» عبارت است از تهیه یک یا چند نسخه از کل یا بخشی از اثر یا ابزار رسانه صوتی از راه‌هایی همچون چاپ، عکسبرداری، فتوکپی، فیلمبرداری، ذخیره سازی الکترونیکی اعم از دائمی و موقت و یا به هر روش و شکل دیگر.
- (۲۹) «تولیدکننده ابزار رسانه صوتی» شخص حقیقی یا حقوقی است که برای اولین بار اثر صوتی را بر روی ابزار رسانه صوتی ضبط می‌نماید.
- (۳۰) «تهیه‌کننده» عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که ابتکار عمل و مسئولیت ساخت اثر دیداری - شنیداری یا اثر شنیداری را برعهده می‌گیرد.

- (۳۱) «حوزه عمومی»: حوزه‌ای که در آن اثر یا ذاتا از تحت حمایت قانونی خارج بوده یا مدت حمایت قانونی آن منقضی شده است.
- (۳۲) «حقوق مادی» یعنی حقوق مذکور در ماده ۱۷
- (۳۳) «حقوق مرتبط» حقوق اشخاصی است که بدون اینکه پدیدآورنده اثر باشند سبب اشاعه آن می‌شوند.
- (۳۴) «حقوق معنوی» یعنی حقوق مذکور در ماده ۲۰
- (۳۵) «دارنده» عبارت است از: ۱- پدیدآورنده، مادامی که حقوق مادی اثر متعلق به او باشد؛ ۲- شخص حقیقی یا حقوقی که حقوق مادی اثر به او انتقال یافته است. ۳- شخص حقیقی غیر از پدیدآورنده، هر گاه حقوق مادی اثر از همان ابتدای خلق اثر به وی تعلق گرفته باشد.
- (۳۶) «رایانه» یعنی دستگاه الکترونیکی یا مشابه آن که قابلیت‌های پردازش اطلاعات را دارا می‌باشد.
- (۳۷) «ابزار رسانه صوتی» عبارت است از واسطی که بر روی آن صدا یا نموده‌های ثبت می‌شود. این اصطلاح شامل واسطی مانند فیلم که صدا در آن همراه با تصویر ثبت می‌شود، نمی‌گردد.
- (۳۸) «مرکز پخش»: عبارت است از مرکزی که مسئولیت پخش رادیو-تلویزیونی اثر را برعهده دارد.
- (۳۹) «سازمان مدیریت جمعی» شخص حقوقی است که به نمایندگی از دارنده حق، مجوز استفاده از اثر را به دیگران اعطا می‌نماید.
- (۴۰) «مهندسی معکوس برنامه رایانه‌ای» عبارت است از فرایند اکتشاف فن‌آوری‌های بکار رفته در یک برنامه رایانه‌ای از طریق تحلیل ساختار، عملکرد و وظیفه آن.
- (۴۱) «برنامه رایانه‌ای سازگار» عبارت است از برنامه‌ای که قادر به تبادل

اطلاعات با برنامه دیگر باشد.

(۴۲) «نمودهای فرهنگ عامه» عبارت است از آفریده‌های گروه مدار و مبتنی بر سنت که بازتابی از انتظارات و آمال و جلوه‌ای از هویت فرهنگی و اجتماعی و هنجارها و ارزش‌های جامعه است و به صورت شفاهی، نمایشی یا به طرق دیگر نسل به نسل انتقال یافته است. از قبیل:

(الف) افسانه‌ها، داستان‌ها، اشعار و معماهای ملی و قومی

(ب) تصنیف‌ها، نغمه‌ها و دستگاه‌های موسیقی ملی و قومی

(ج) رقص‌ها و نمایش‌های ملی و قومی

(د) صنایع دستی سنتی، بویژه نقش و نگارها و نقاشی‌ها، کنده‌کاری‌ها، پیکره‌ها، سفالینه‌ها، آثار موزائیکی، چوب‌آلات، فلز‌کاری‌ها، جواهرآلات، لباس‌های محلی و منسوجات بومی.

بخش دوم: حقوق پدید آورندگان آثار

فصل اول: آثار

مبحث اول: آثار قابل حمایت

ماده ۲. آثار مورد حمایت این قانون به ویژه موارد زیر را شامل می‌شوند:

- (۱) اثر کتبی خواه به صورت دست نوشته، چاپی یا هر شکل دیگر، از قبیل کتاب، رساله، جزوه، مقاله، تعزیه نامه، نمایش نامه صامت، رادیویی یا دیگر نمایش نامه‌ها، متن گفتگوی اثر دیداری - شنیداری و هر نوشته دیگر با مضمون ادبی، علمی، فنی و هنری؛
- (۲) اثر شفاهی از قبیل سخنرانی، نطق علمی، خطابه، موعظه، نطق آموزشی و نظایر آن؛
- (۳) اثر ادبی کاربردی از قبیل برنامه رایانه‌ای خواه بصورت کد مبدأ یا کد مقصد؛
- (۴) شعر، ترانه، سرود، تصنیف، قصه و نظایر آن؛

- (۵) هنر نمایشی از قبیل اثر دیداری - شنیداری، تئاتر زنده شنیداری یا پانتومیم، پرده خوانی، خیمه شب بازی، تعزیه خوانی، تردستی، معرکه گیری، نمایش‌های سیرکی و سایر آثاری که برای نمایش صحنه‌ای خلق می‌شوند؛
- (۶) اثر رادیویی؛
- (۷) اثر موسیقی با کلام و بدون کلام؛
- (۸) اثر هنری تجسمی - تزینسی از قبیل نقاشی، خوشنویسی، تذهیب، منبت کاری، سنگ آرایبی، پیکرتراشی و سایر آثار هنری زیبا؛
- (۹) اثر هنری کاربردی از قبیل قالی و گلیم و نقشه آنها یا سایر هنرهای بکار رفته در صنایع دستی یا کالاهای صنعتی؛
- (۱۰) اثر هنری ترسیمی از قبیل طرح، نقشه، انگاره، نقشه جغرافیایی، اثر سه بعدی مربوط به حوزه‌های جغرافیایی، مکان‌نگاری، معماری و یا علوم تجربی؛
- (۱۱) اثر عکاسی؛
- (۱۲) اثر معماری؛
- (۱۳) طراحی شکل حروف، اعداد یا دیگر علائم خواه به صورت دستی یا رایانه‌ای.
- ماده ۳. حمایت این قانون شامل آثار اشتقاقی به شرط داشتن اصالت و رعایت حقوق پدیدآورنده یا پدیدآورندگان اصلی نیز می‌شود از قبیل:
- (۱۴) اثر مبتنی بر نموده‌های فرهنگ عامه؛
- (۱۵) اثر ترکیبی به شرطی که از حیث آرایش و گزینش، اصیل باشند.

ماده ۴. حمایت از هر یک از آثار مذکور در ماده فوق، با حمایت از آثاری که از قبل موجود بوده‌اند یا نمودهای فرهنگ عامه که در این گونه مجموعه‌ها گردآوری شده یا مورد استفاده قرار گرفته‌اند، هیچ‌گونه منافاتی ندارد.

ماده ۵. اثر طراحی حتی اگر به عنوان طرح صنعتی ثبت شده باشد می‌تواند مشمول حمایت این قانون باشد.

ماده ۶. آثار تنها به لحاظ آفرینش آنها و بدون در نظر گرفتن شیوه یا شکل ارائه مورد حمایت قرار می‌گیرند.

مبحث دوم: آثار غیر قابل حمایت

ماده ۷. موارد زیر از حمایت این قانون برخوردار نیستند:

۸. هر گونه فکر، مفهوم از قبیل مفاهیم ریاضی، طرز کار دستگاه‌ها یا ابزار و وسایل، روش‌های استفاده، سیستم‌ها، قواعد و اصول کلی، اکتشاف‌ها و داده‌های محض حتی اگر در اثری بیان، توصیف، تشریح شده، به تصویر کشیده شده یا مجسم شده باشند؛

۹. کلیه قوانین و مقررات عمومی از قبیل قانون اساسی کشور، قوانین عادی و آیین‌نامه‌ها و همچنین مفاد کنوانسیونها و توافقات دو جانبه یا چند جانبه بین‌المللی؛

۱۰. کلیه متون رسمی اداری از قبیل ابلاغیه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، آگهی‌های عمومی و سایر دستورات اداری؛

۱۱. کلیه متون قضایی از قبیل احکام و قرار دادگاه‌ها، آراء وحدت رویه و سایر تصمیمات قضایی صادره از مراجع قضایی؛

۱۲. سخنرانی‌های ایراد شده در مجامع عمومی رسمی از قبیل مجلس شورای

اسلامی، شورای شهر، دادگاه علنی؛

ماده ۱۳. مجموعه منتشر شده از آثار توسط مقامات عمومی مانند مجموعه قوانین موجود در روزنامه رسمی کشور؛

ماده ۱۴. سایر متون رسمی صادره از مقامات عمومی برای اطلاع رسانی؛

ماده ۱۵. ترجمه رسمی موارد ب تا ز؛

ماده ۱۶. اخبار روز و گزارش رویدادهای مختلف به منظور اطلاع رسانی.

فصل دوم: انواع حقوق

مبحث اول: حقوق مادی

ماده ۱۷. با رعایت مفاد مواد مذکور در فصل استثنائات، دارنده متناسب با نوع اثر، حق انحصاری هر گونه بهره‌برداری مادی از آن به ویژه حق انجام یا اجازه انجام فعالیت‌های زیر را دارند:

الف تکثیر اثر؛

ب ایجاد هر گونه اثر اشتقاقی از قبیل ترجمه، اقتباس از اثر؛

د- پخش عمومی اصل یا نسخه اثر از طریق فروش، عاریه عمومی، اجاره یا سایر موارد پخش عمومی اثر مشروط بر اینکه قبلاً با اجازه دارنده حقوق پخش نشده باشد؛

ه عاریه عمومی یا اجاره اصل یا نسخه اثر دیداری - شنیداری، اثر ضبط شده در ابزار رسانه صوتی، پایگاه داده، اثر موسیقی به شکل نت‌های موسیقی ثبت شده بدون توجه به مالکیت اصل یا نسخه اثر؛

ز- عرضه عمومی اصل یا نسخه اثر؛

ح- اجرای عمومی اثر؛

ط- پخش رادیو-تلویزیونی اثر؛

ی - در اختیار عموم قرار دادن اثر؛

ک - سایر صور انتقال اثر به عموم.

ماده ۱۸. قواعد عام مربوط بر اموال مشاع حاکم بر حقوق مادی اثر مشترک است مگر در این قانون ترتیب دیگری پیش‌بینی شده باشد.

ماده ۱۹. پدیدآورندگان بخشهای یک اثر جمعی حق تکثیر مجدد و بهره‌برداری از سهم خود به اشکال دیگر به صورت جداگانه تا آنجا که لطمه‌ای به بهره‌برداری از اثر جمعی وارد نسازد را دارند مگر به گونه‌ای دیگر توافق شده باشد.

مبحث دوم: حقوق معنوی

ماده ۲۰. پدیدآورنده علاوه بر حقوق مادی خود، و حتی در مواردی که وی دیگر مالک حقوق یاد شده نیست، دارای حقوق انحصاری زیر است:

(الف) حق حرمت نام پدیدآورنده: بر این اساس تنها پدیدآورنده، حق دارد به هنگام چاپ یا هر گونه استفاده دیگر از اثر، نام واقعی یا مستعار خود را بر روی اصل یا نسخه آن به صورت آشکار و به هر روش ممکن درج یا از درج آن خودداری نماید.

(ب) حق حرمت اثر: به موجب این حق، تنها پدیدآورنده حق انجام و یا جلوگیری یا اعتراض به هر گونه دخل و تصرف، تحریف یا دیگر تغییرات در محتوا، شکل، عنوان یا نشانه ویژه اثر بدون کسب اجازه از او را دارد.

(ج) حق افشاء عمومی اثر: بر این اساس، حق تصمیم‌گیری نسبت به نخستین

انتشار اثر تنها با پدیدآورنده است.

(د) حق افشای مجموع مقالات، سخنرانی‌ها و سایر آثار: بر این اساس، حق جمع‌آوری و افشای مجموع آثار یک پدیدآورنده تنها با خود او است حتی اگر اثرش بخشی از اثر جمعی باشد.

ماده ۲۱. در صورت انتقال حقوق مادی، انتقال گیرنده موظف است به هنگام بهره‌برداری از اثر، نام پدیدآورنده را ذکر نماید مگر اینکه بر خلاف آن توافق شده باشد.

ماده ۲۲. در مورد اثر معماری، تغییر در اثر از قبیل بازسازی یا تعمیر آن، بدون رضایت پدیدآورنده به شرطی برای دیگر استفاده‌کنندگان قانونی مجاز است که ملاحظات فنی و یا نحوه استفاده از آنها چنین اقتضا کند.

ماده ۲۳. در مورد اثر مشترک، هر گونه تغییر در اثر منوط به رضایت تمامی پدیدآورندگان مشترک است مگر این که عدم رضایت شریک غیر متعارف باشد که در این صورت دادگاه حکم مقتضی را صادر خواهد نمود. با وجود این، نسبت به دعوای نقض حق، هر کدام از پدیدآورندگان مشترک، به تنهایی حق اقامه دعوا را خواهند داشت.

ماده ۲۴. حقوق معنوی اثر دیداری - شنیداری تنها بعد از نهایی شدن ساخت اثر به پدیدآورندگان اثر تعلق می‌گیرد. اثر مزبور هنگامی نهایی تلقی می‌شود که تهیه‌کننده و کارگردان و بر حسب مورد سایر پدیدآورندگان مشترک نسبت به نهایی بودن آن به توافق رسیده باشند، یا عرف مربوط بر این امر دلالت نماید.

ماده ۲۵. بعد از تکمیل ساخت اثر دیداری - شنیداری، از بین بردن نسخه اصلی آن یا هرگونه تغییر در بخش‌هایی از آن توسط تهیه‌کننده نیازمند کسب اجازه از تمامی شرکا است.

ماده ۲۶. چنانچه یکی از پدیدآوردندگان اثر مشترک قبل از اتمام کارش از ادامه همکاری انصراف دهد و یا به علت حوادث خارج از اختیارش قادر به ادامه همکاری نباشد، حق ممانعت استفاده از بخشهایی که با همکاری او بوجود آمده را نخواهد داشت. در عین حال به عنوان پدیدآورنده مشترک آن بخش محسوب خواهد شد.

ماده ۲۷. در مورد اثر دیداری - شنیداری یا شنیداری، تبدیل نحوه ارائه عمومی اثر مانند تبدیل فیلم به دیسک فشرده، توسط تهیه کننده منوط به اخذ نظر مشورتی از کارگردان است مگر اینکه بر خلاف آن توافق شده باشد.

ماده ۲۸. حقوق معنوی در اثر جمعی، اثر ناشی از سفارش و اثر ناشی از استخدام متعلق به اشخاص حقیقی پدیدآورنده آن اثر است. با وجود این، در اثر جمعی شخصی که اثر به ابتکار و با مدیریت او پدید آمده است، نسبت به مجموع اثر، حقوق معنوی جداگانه‌ای دارد.

ماده ۲۹. حقوق معنوی پدیدآورنده محدود به زمان و مکان نیست. بر این اساس، هیچ یک از حقوق معنوی در دوران زندگی پدیدآورنده اثر قابل نقل و انتقال نیست. با وجود این، اعمال هر یک از حقوق مذکور پس از مرگ پدیدآورنده اثر به ترتیب با وصی یا ورثه خواهد بود و در صورت فقدان وصی و ورثه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در صورت تجاوز به حقوق معنوی عنوان شاکی خصوصی خواهد داشت. چنانچه اشخاص یاد شده در این ماده، نسبت به افشای اثر اختلاف داشته باشند، دادگاه با توجه به مصالح پدیدآورنده حکم مقتضی را صادر خواهد نمود.

ماده ۳۰. چنانچه پدیدآورنده در زمان حیات خود عدم رضایتش مبنی بر افشای عمومی اثرش را بعد از وفات اعلام نموده باشد، ماده فوق اعمال نمی‌شود.

ماده ۳۱. ویرایش مقاله جهت انتشار در نشریه به تناسب ماهیت و هدف آن نشریه نیازمند کسب اجازه از پدیدآورنده مقاله نیست.

فصل سوم: استثنائات

ماده ۳۲. بهره‌برداری از اثر بدون اجازه دارنده حقوق در موارد مذکور در این فصل مجاز است مشروط بر اینکه با بهره‌برداری عادی اثر منافاتی نداشته باشد و به منافع مشروع دارنده حقوق به طور غیرمتعارف لطمه نزند.

مبحث اول: موارد تکثیر مجاز

گفتار اول: تکثیر محدود برای مقاصد شخصی

ماده ۳۳. با رعایت ماده بعد، تکثیر محدود از اثر منتشر شده بدون اجازه دارنده حقوق در صورتی مجاز خواهد بود که تکثیر توسط شخص حقیقی و فقط برای مقاصد خصوصی و شخصی و به صورت غیر انتفاعی انجام شده باشد.

ماده ۳۴. استثناء مندرج در ماده فوق موارد زیر را شامل نمی‌شود:

(الف) تکثیر اثر معماری به شکل ساختمان یا به شکل دیگر؛

(ب) تکثیر مجموع یا بخش عمده از پایگاه داده الکترونیکی؛

(ج) تکثیر برنامه رایانه‌ای به استثناء مواردی که در مواد بعد (بخش پنجم) مقرر شده‌اند.

گفتار دوم: تکثیر به منظور آموزش یا پژوهش علمی

ماده ۳۵. استفاده از اثرهای منتشرشده مورد حمایت این قانون با رعایت ماده ۳۲ برای مقاصد غیرانتفاعی، آموزشی و پژوهشی به میزان مورد نیاز در حدود متعارف و در صورت امکان با ذکر مأخذ و نام پدیدآورنده بر روی نسخه‌ها به شرط عدم امکان اخذ مجوز از سازمان مدیریت جمعی مربوط مجاز است.

گفتار سوم: تصویربرداری توسط کتابخانه‌ها و مؤسسات نگهداری

منابع

ماده ۳۶. هر کتابخانه یا مؤسسه نگهداری آثار که به صورت غیر انتفاعی اداره می‌شود مجاز است با رعایت ماده ۳۲ در موارد زیر بدون اجازه دارنده یک نسخه از آثار مورد حمایت این قانون را تکثیر کند:

الف) اثر کوتاه منتشر شده، از قبیل مقاله یا چکیده کوتاه یک اثر و بخش کوتاهی از یک کتاب به درخواست شخص حقیقی به شرط اینکه:

اولاً- کتابخانه یا مؤسسه متقاعد شود که نسخه تکثیر شده فقط برای مطالعه و یا پژوهش است.

ثانیاً- عمل تکثیر یک بار و یا در صورت تکرار در نوبت‌های جداگانه و بی ارتباط با هم صورت گیرد.

ثالثاً- اخذ مجوز جمعی از سازمان مدیریت جمعی مربوط امکان نداشته باشد.

ب) تکثیر به منظور حفظ و در صورت لزوم جایگزینی آن به جای نسخه دیگر یا جایگزینی آن به جای نسخه‌های که در مجموعه دائمی کتابخانه یا مؤسسه مفقود، تلف یا غیر قابل استفاده شده، به شرط اینکه تهیه نسخه دیگر اثر بطور متعارف غیر ممکن یا مشکل باشد.

گفتار چهارم: تکثیر، پخش رادیو-تلویزیونی و سایر صور ارسال عمومی اثر به منظور اطلاع رسانی

ماده ۳۷. هر گونه مقاله منتشر شده در روزنامه یا نشریه اطلاع رسانی ادواری و نیز هر گونه اثر پخش شده در رادیو تلویزیون و یا در سایر وسایل ارسال عمومی درباره مباحث جاری اقتصادی، اجتماعی، سیاسی یا مذهبی را می‌توان بدون نیاز به کسب اجازه در روزنامه یا نشریه ادواری دیگر و یا در رادیو-تلویزیون و یا در سایر وسایل ارسال عمومی اثر تکثیر، منتشر و یا پخش کرد به شرط اینکه دارنده حق صریحاً این حق را برای خود محفوظ اعلام نکرده باشد و مأخذ و نام

پدیدآورنده در صورت امکان ذکر شود.

ماده ۳۸. پخش یا نمایش اثر دیگران به طور اتفاقی و ضمنی در جریان پخش گزارش صوتی یا تصویری، بدون نیاز به موافقت دارنده مجاز است.

ماده ۳۹. تکثیر، عرضه یا ارسال عمومی سخنرانی‌های عمومی در باره مباحث جاری یا در جریان رسیدگی قضایی در روزنامه‌ها، نشریات اطلاع رسانی ادواری، رادیو تلویزیون یا دیگر وسایل ارسال عمومی اثر به شرط ذکر مأخذ و نام پدیدآورنده در صورت امکان بدون نیاز به موافقت دارنده مجاز است.

گفتار پنجم: تکثیر برای استفاده اشخاص ناتوان

ماده ۴۰. چنانچه بهره‌برداری از اثر منتشر شده برای اشخاصی به لحاظ معلولیت جسمی یا ذهنی ناممکن و یا مشکل باشد، تبدیل محدود اثر به شکلی که به آسانی قابل استفاده برای آنان باشد و نیز توزیع آن به صورت محدود برای اشخاص مزبور با اهداف غیر تجاری بدون کسب اجازه از دارنده حق مجاز است.

مبحث دوم: سایر موارد استثناء شده

گفتار اول: نقل قول

ماده ۴۱. نقل از اثرهایی که به صورت مجاز انتشار یافته‌اند و استناد به آنها برای مقاصد ادبی، هنری، آموزشی، پژوهشی، تربیتی و اطلاع رسانی به منظور شرح، نقد و تقریظ در حدود متعارف و به میزانی که هدف مورد نظر را تأمین کند با ذکر مأخذ و نام پدیدآورنده در صورت امکان مجاز است.

گفتار دوم: نمایش عمومی آثار

ماده ۴۲. نمایش عمومی اصل یا نسخه اثر بدون اجازه دارنده مجاز است به شرطی که اولاً نمایش اثر با استفاده از فیلم، اسلاید، تصاویر تلویزیونی یا به طریق

دیگر روی پرده و یا با استفاده از هر گونه دستگاه یا فرآیند دیگری صورت نگرفته باشد ثانیاً انتشار یا واگذاری اصل یا نسخه نمایش داده شده اثر توسط پدیدآورنده یا قائم مقام او صورت گرفته باشد.

گفتار سوم: ترجمه اثر

ماده ۴۳. در صورتی که اثری به زبان غیر رایج کشور منتشر شده باشد، ترجمه و انتشار آن به زبان رایج بدون کسب اجازه از دارنده حق با رعایت شرایط زیر مجاز است:

- (۱) متقاضی ترجمه اجازه ترجمه اثر را ظرف مدت ۶ ماه از دارنده حق درخواست نموده باشد ولی نتواند اجازه او را تحصیل نماید یا اینکه پس از تلاش متعارف نتوانسته باشد ظرف این مدت او را بیابد. همزمان با اقدام فوق لازم است مراتب به اطلاع مقامات صالح مذکور در بند دو نیز در صورت نیافتن دارنده، به اطلاع ناشر اثر رسانده شود.
- (۲) مجوز این کار از سوی کمیته منتخب دولت صادر شود.
- (۳) هدف از آن تنها برای مقاصد آموزشی، پژوهشی باشد.
- (۴) ظرف مدت سه سال پس از انتشار نخستین اثر، ترجمه یادشده توسط دارنده حق یا اشخاص مجاز از سوی او انجام نشده باشد و یا تمامی نسخه‌های ترجمه مزبور دست کم ظرف مدت یادشده تمام شده باشد.
- (۵) مترجم مبلغ عادلانه‌ای را بابت حق ترجمه دارنده به وی یا سازمان مدیریت جمعی مربوط بپردازد.
- (۶) نام پدیدآورنده و عنوان اصلی اثر در تمامی نسخه‌های اثر به طور آشکار درج شود.
- (۷) کمیته منتخب به توانایی متقاضی در انجام ترجمه صحیح مطمئن باشد.

تبصره: ترکیب اعضای کمیته منتخب در این ماده در آیین نامه اجرایی قانون مشخص خواهد شد.

فصل چهارم: مدت حمایت

ماده ۴۴. با رعایت مفاد سایر مواد این فصل، مدت حمایت از حقوق مادی پدیدآورنده از زمان خلق اثر تا ۵۰ سال پس از مرگ او است.

ماده ۴۵. در خصوص اثر مشترک، مدت حمایت از حقوق مادی از زمان خلق اثر تا ۵۰ سال پس از مرگ آخرین پدیدآورنده است.

ماده ۴۶. در خصوص اثر عکاسی، اثر دیداری - شنیداری، اثر ناشی از سفارش و اثر ناشی از استخدام، اثری که حق استفاده آن به شخص حقوقی واگذار شده باشد، اثر متعلق به شخص حقوقی و اثر جمعی، مدت حمایت از حقوق مادی ۵۰ سال از تاریخ پدید آمدن اثر، تاریخ نشر یا عرضه هر کدام که آخرین تاریخ باشد، است.

ماده ۴۷. در خصوص اثر مستعار یا اثر بی نام، مدت حمایت از حقوق مادی ۵۰ سال از تاریخ انتشار مجاز اثر می باشد. هر گاه قبل از انقضاء مدت مذکور، هویت پدیدآورنده افشاء یا در مورد هویت او تردید زایل شود، حسب مورد، مفاد مواد این فصل اعمال خواهد شد.

ماده ۴۸. در مورد ماده فوق، در صورت عدم انتشار اثر در مدت یادشده، شروع مدت حمایت از زمان خلق اثر محاسبه خواهد شد.

ماده ۴۹. در مورد کتابهای چند جلدی یا سایر آثاری که بخشهای آن به تدریج منتشر می شوند، مدت حمایت هر کدام به صورت جداگانه محاسبه می شود.

ماده ۵۰. مدت مقرر در مواد این فصل تا پایان سالی که دوره مذکور در آن سال منقضی می شود، ادامه خواهد داشت.

ماده ۵۱. در مواردی که حقوق مادی به موجب وصیت یا وراثت یا سایر موجبات انتقال بعد از مرگ منتقل نشده باشد، حقوق مزبور بر حسب مورد برای همان مدت به منظور استفاده عمومی در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار خواهد گرفت.

فصل پنجم: نخستین دارنده حقوق، واگذاری و اجازه بهره‌برداری از حقوق

مبحث اول: نخستین دارنده حقوق

ماده ۵۲. با رعایت مواد این مبحث، نخستین مالک حقوق مادی کسی است که اثر در نتیجه خلاقیت او پدید آمده است.

ماده ۵۳. در خصوص اثر مشترکی که نتیجه کار یکایک پدیدآورندگان جدا و متمایز نباشد، حقوق مادی اثر صرفنظر از میزان مشارکت، حق مشاع همه کسانی است که اثر در نتیجه خلاقیت آنان بوجود آمده است و هر گونه بهره‌برداری مادی از اثر منوط به کسب اجازه از همه آنها است و در صورت نبود توافق مکتوب یا دیگر دلایل مخالف، میزان سهم هر یک از پدیدآورندگان مساوی تلقی می‌شود. در فرض متمایز بودن کار پدیدآورندگان و قابل شناسایی بودن هویت آنان، حقوق مادی بخش قابل تمایز متعلق به پدیدآورنده همان بخش است و بهره‌برداری از آن بخش نیازمند اجازه دیگر پدیدآورندگان نیست. با وجود آن بهره‌برداری از کل اثر باید با رضایت همه شرکا صورت گیرد.

ماده ۵۴. در خصوص اثر جمعی، شخص حقیقی یا حقوقی که اثر به ابتکار و با مدیریت او پدید آمده است، در صورت فقدان دلیل مخالف نخستین مالک حقوق مادی شناخته می‌شود.

ماده ۵۵. با رعایت ماده ۱۵۹ در خصوص اثر ناشی از سفارش یا اثر ناشی از استخدام،

نخستین مالک حقوق مادی همان پدیدآورنده است. با این حال، انعقاد قرارداد با سفارش دهنده یا استخدام‌کننده به منظور ایجاد اثر، اماره انتقال حقوق مادی به میزانی است که برای فعالیتهای متعارف آنان ضروری است.

ماده ۵۶. پاداش و جایزه نقدی و سایر امتیازاتی که به آثار موضوع دو ماده فوق و نیز سایر آثار منتقل شده تعلق می‌گیرد، حق پدیدآورنده اثر است.

ماده ۵۷. در خصوص اثر دیداری - شنیداری، کلیه اشخاص حقیقی که اثر در نتیجه خلاقیت آنها بوجود آمده است پدید آورندگان و نخستین مالکین مشترک آن هستند و در صورتیکه دلیلی بر خلاف آن وجود نداشته باشد، چنین فرض می‌شود که پدید آورندگان کارگردان اصلی، نمایش نامه یا فیلم نامه نویس، نویسنده متن گفتگو، آهنگ ساز خاص همان اثر و اقتباس کننده هستند. چنانچه اثری که قبلاً وجود داشته و هنوز از حمایت قانونی برخوردار است در اثر جدید بکاررفته یا اثر جدید از آن اقتباس شده باشد، پدیدآورندگان آن اثر نخستین در حکم پدیدآورندگان مشترک این اثر هستند.

ماده ۵۸. حکم مقرر در ماده فوق با تغییرات لازم در مورد اثر رادیویی نیز اعمال می‌شود.

ماده ۵۹. چنانچه تهیه‌کننده شخص حقیقی بوده و در ایجاد اثر، مشارکتی خلاق داشته باشد، می‌تواند خود نیز به عنوان یکی از پدیدآورندگان مشترک به حساب آید.

ماده ۶۰. در خصوص اثر اشتقاقی، حقوق مادی اثر با رعایت حقوق پدیدآورنده اثر نخستین، متعلق به پدیدآورنده اثر اشتقاقی است.

ماده ۶۱. دولت نخستین مالک حقوق مادی آثاری خواهد بود که به نام و هزینه او منتشر می‌شوند.

مبحث دوم: آمار پدید آوری و نمایندگی

ماده ۶۲. جز در صورت وجود دلیل مخالف، پدیدآورنده شخص یا اشخاصی می‌باشند که اثر با نام آنان منتشر شده باشد یا در صورت عدم انتشار، در مرجع ثبت، اثر به نام آنان ثبت شده باشد و در غیر این دو صورت پدیدآورنده شخص یا اشخاصی هستند که نام آنان به عنوان پدیدآورنده بر روی اثر درج شده باشد و یا عرفاً به عنوان پدیدآورنده شناخته شده باشند.

ماده ۶۳. در خصوص اثر مستعار یا اثر بی‌نام، در صورت معلوم بودن هویت پدیدآورنده واقعی اثر، وی پدیدآورنده خواهد بود و در غیر این صورت، تا قبل از افشای هویت پدیدآورنده، ویراستار اصلی و در صورت عدم امکان ناشی که نام او بر روی اثر درج شده است در صورت فقدان دلیل مغایر، نماینده او در اعمال حقوق محسوب خواهد شد.

ماده ۶۴. شخص حقیقی که نام او معمولاً به عنوان پدیدآورنده به صورت متعارف بر روی اثر ذکر می‌شود، در صورت فقدان دلیل مغایر، پدیدآورنده آن اثر تلقی می‌شود. حتی اگر نام وی به صورت مستعار ذکر شده باشد و در مورد هویت پدیدآورنده اثر تردیدی نباشد، مقررات این ماده اعمال می‌شود.

مبحث سوم: واگذاری و اجازه بهره‌برداری از حقوق

گفتار اول: مقررات عام

ماده ۶۵. دارنده می‌تواند تمام یا بخشی از حقوق مالی خود را در قالب قرارداد به غیر واگذار کند و یا مجوز بهره‌برداری از آن را صادر نماید. این قرارداد لازم است مکتوب باشد و شامل واگذاری یا مجوز بهره‌برداری از هر گونه حق دیگری که به طور صریح در آن ذکر نشده است نخواهد بود.

ماده ۶۶. با رعایت ماده بعد، قرارداد مذکور در ماده فوق باید مشتمل بر نوع، هدف، مکان و مدت بهره‌برداری از اثر باشد.

ماده ۶۷. حداکثر مدت قرارداد واگذاری یا اعطای اجازه بهره‌برداری از حقوق مادی توسط پدیدآورنده، وارث و یا موصی له، سی سال است. مدت مزبور در خصوص برنامه رایانه‌ای ده سال است. این مقرره آثار ناشی از سفارش یا آثار ناشی از استخدام جز در مورد برنامه رایانه‌ای مذکور در ماده ۱۵۹ را نیز شامل می‌شود.

ماده ۶۸. پس از انقضاء مدت‌های مندرج در ماده فوق، حق مذکور متعلق به اشخاص یادشده در آن ماده خواهد بود.

ماده ۶۹. چنانچه موضوع قرارداد واگذاری کلیه آثار آینده پدیدآورنده باشد، قرارداد باطل است، مگر اینکه مشخصات آثار به اندازه کافی در قرارداد ذکر شده باشد و مدت قرارداد کمتر از ۵ سال باشد.

گفتار دوم: مقررات مربوط به قراردادهای خاص

الف) قرارداد نشر

۱) کلیات

ماده ۷۰. قرارداد نشر در این قانون قراردادی است مکتوب که به موجب آن پدیدآورنده یا دیگر دارندگان، حق تکثیر اثر و پخش عمومی نسخه‌هایی از آن را از طریق ابزار مکانیکی یا هر روش دیگر طبق شرایط معین به ناشر واگذار می‌کنند با این تعهد که وی شخصاً یا به وسیله دیگری به هزینه خود تکثیر و پخش آن‌ها را انجام دهد.

تبصره: انواع دیگر قراردادهای انتشار که از تعریف بالا خارجند مشمول قواعد عمومی می‌باشند.

۲) تعهدات پدیدآورنده

ماده ۷۱. جز در مواردی که به نحو دیگری توافق شده باشد پدیدآورنده باید اعمال بدون مزاحم و انحصاری حق نشر را برای ناشر تضمین کند.

ماده ۷۲. پدیدآورنده مکلف است مقدمات لازم جهت تکثیر و پخش اثر را فراهم آورد به ویژه اینکه نسخه اصلی موضوع قرارداد و در صورت نیاز به اصلاح، نسخه اصلاح شده آن را در مهلت مقرر در قرارداد و در صورت عدم تعیین مدت، ظرف مهلت متعارف در اختیار ناشر قرار دهد.

۳) تعهدات ناشر

ماده ۷۳. در قرارداد نشر، باید تعداد نوبت نشر و حداقل شمارگان در هر بار نشر ذکر شود.

ماده ۷۴. ناشر در صورتی که اختیار قبول یا رد اثر را داشته باشد مکلف است ظرف مهلت مقرر در قرارداد نسبت به رد یا قبول نسخه اصلی اثر یا نسخه اصلاح شده آن حسب مورد اعلام نظر نماید. عدم اعلام نظر در مهلت تعیین شده به منزله قبول اثر است.

ماده ۷۵. ناشر ملزم است حداکثر ظرف مهلت ۶ ماه از زمان قبول اثر نسبت به انتشار آن اقدام نماید مگر این که طرفین بر خلاف آن توافق کرده باشند. در غیر این صورت پدیدآورنده می تواند نسبت به فسخ قرارداد و مطالبه خسارت اقدام نماید.

ماده ۷۶. در صورت نسبی بودن میزان حق تالیف و محدود نبودن تعداد چاپ، ناشر باید امکان دریافت پیوسته حق تألیف اثر را برای پدیدآورنده مطابق با

عرف حرفه‌ای تضمین نماید. چنانچه ناشر نسبت به تجدید چاپ اثر در صورت اتمام نسخه‌های چاپ شده در بازار اقدام ننماید، قرارداد از سوی پدیدآورنده پس از انقضای یک ماه از تاریخ مطالبه کتبی قابل فسخ است.

ماده ۷۷. پس از تکثیر اثر، ناشر ملزم است نسخه اصلی اثر را باز گرداند.

ماده ۷۸. قرارداد نشر بدون موافقت کتبی پدیدآورنده، قابل انتقال به اشخاص ثالث نیست.

ماده ۷۹. هر گونه تغییر در اثر توسط ناشر منوط به موافقت کتبی پدیدآورنده است.

ماده ۸۰. چنانچه ناشر بنابه هردلیلی از قبیل ورشکستگی و یا فوت و یا موانع قانونی نتواند به تعهدات خود عمل نماید، قرارداد منحل خواهد شد.

ب) قرارداد تهیه اثر دیداری - شنیداری

ماده ۸۱. تهیه‌کننده شخص یا اشخاص حقیقی و یا حقوقی هستند که ضمن پرداخت هزینه‌های تهیه اثر دیداری - شنیداری، از جمله انعقاد قرارداد تهیه اثر با پدیدآورندگان با رعایت مقررات و انجام تشریفات از جمله اخذ مجوزهای لازم، مدیریت ساخت آن را بر عهده می‌گیرند.

ماده ۸۲. قرارداد تهیه اثر دیداری - شنیداری قراردادی است میان تهیه‌کننده و پدیدآورندگان جهت ساخت اثر در قبال پرداخت هزینه‌های آن توسط تهیه‌کننده. در این قرارداد، لازم است نام و سمت عواملی که در خلق اثر نقش مهم داشته‌اند بر اساس عرف حرفه‌ای مربوط قید شود.

ماده ۸۳. قرارداد تهیه اثر دیداری - شنیداری لازم است مطابق آیین‌نامه این قانون در مرجع مربوط ثبت شود، در غیر این صورت از حمایت‌های این قانون برخوردار نخواهد بود.

ماده ۸۴. صرف انعقاد قرارداد تهیه اثر دیداری - شنیداری میان تهیه‌کننده و پدید آورندگان، اماره انتقال حقوق مادی پدیدآورنده به تهیه‌کننده به میزانی است که برای بهره‌برداری متعارف از آن ضروری است مگر اینکه بر خلاف آن توافق شده باشد. میزان و نحوه حق الزحمه پدیدآورندگان می‌تواند به صورت مقطوع یا نسبی باشد. در خصوص اثر موسیقی بکاررفته در اثر دیداری - شنیداری، صرف انعقاد قرارداد با پدیدآورنده اثر موسیقی اماره انتقال حقوق انحصاری بهره‌برداری به تهیه‌کننده نیست.

ماده ۸۵. در صورت تعدد تهیه‌کنندگان، حقوق آنها به صورت مشاع خواهد بود.

ماده ۸۶. پدیدآورنده اثر دیداری - شنیداری باید بهره‌برداری بدون معارض حقوق انتقالی را تضمین نماید.

ماده ۸۷. پدیدآورنده ملزم به همکاری با تهیه‌کننده در اجرای تعهدات خود نسبت به ساخت اثر است.

ماده ۸۸. تهیه‌کننده جهت بهره‌برداری از اثر توسط اشخاص ثالث ملزم به کسب اجازه از پدیدآورندگان نیست.

ماده ۸۹. تهیه‌کننده باید بهره‌برداری از اثر دیداری - شنیداری را در حدود عرف مربوط تضمین نماید.

ماده ۹۰. در صورت قابل تفکیک بودن سهم هر یک از پدیدآورندگان، آنان می‌توانند

سهم خود را در غیر از آن اثر دیداری - شنیداری مورد بهره‌برداری قرار دهند.

ماده ۹۱. مدت انتقال حقوق مادی پدیدآورندگان می‌تواند کمتر یا به میزان حقوق مادی آنان باشد.

ماده ۹۲. در صورت اعراض تهیه‌کننده از حقوق انتقالی خود، این حقوق به پدیدآورندگان منتقل می‌شود.

بخش سوم: حقوق مرتبط

ماده ۹۳. حقوق مرتبط شامل حقوق اجراکنندگان اثر، تولیدکننده نسخه‌های اثر صوتی و مراکز پخش رادیو - تلویزیونی است.

ماده ۹۴. اعمال حقوق موضوع این بخش، منوط به رعایت حقوق پدیدآورندگان است. بنابراین هیچ یک از مقررات این بخش نباید به گونه‌ای تفسیر شود که اعمال حقوق مادی یا معنوی پدیدآورندگان را محدود نماید.

ماده ۹۵. مفاد مواد مربوط به استثنائات حقوق مادی پدیدآورندگان آثار با انجام تغییرات لازم در خصوص استثنائات حقوق مادی مذکور در این بخش قابل اعمال است.

فصل اول: حقوق اجراکنندگان

مبحث اول: انواع حقوق

گفتار اول: حقوق مادی

ماده ۹۶. با رعایت مفاد ماده ۹۵، اجراکننده حق انحصاری انجام دادن یا اجازه انجام دادن فعالیت‌های زیر را دارد:

(الف) تثبیت اجرا برای نخستین بار؛

(ب) پخش رادیو-تلویزیونی یا سایر صور ارسال عمومی اجرا به استثنای موارد مندرج در ماده بعد؛

(ج) تکثیر مستقیم یا غیر مستقیم اجرای تثبیت شده به هر شکل و روش؛

(د) پخش عمومی اصل یا نسخه اجرای تثبیت شده برای نخستین بار از طریق فروش یا سایر صور انتقال مالکیت اثر مشروط بر اینکه اصل یا نسخه‌ها قبلاً با اجازه اجراکننده در ایران یا هر نقطه‌ای دیگر از جهان پخش نشده باشد؛

(ه) اجاره یا عاریه دادن عمومی اصل یا نسخه اجرای تثبیت شده حتی پس از انتقال مالکیت نسخه اثر به دیگران؛

(و) در اختیار عموم قرار دادن اجرای تثبیت شده به وسیله دستگاه‌های با سیم یا بی سیم به طریقی که عموم مردم بتوانند در هر مکان یا زمانی که خود انتخاب می‌کنند به آن دسترسی داشته باشند.

تبصره: هرگونه استفاده مجزا از صوت یا تصویر اجرا نیز مشمول مقررات فوق است.

ماده ۹۷. در خصوص پخش رادیو - تلویزیونی، کسب اجازه از اجراکننده در موارد زیر ضروری نیست:

۱_ هر گاه پخش رادیو - تلویزیونی از روی نسخه‌ای صورت گیرد که با اجازه اجراکننده تثبیت شده است.

۲_ هر گاه مرکز پخش‌ی که نخستین بار اجرا را پخش کرده است آن را مجدداً پخش کند.

ماده ۹۸. مفاد مواد بخش پیشین مربوط به نخستین دارنده با تغییرات لازم در مورد اجراکنندگان متعدد نیز قابل اعمال است.

گفتار دوم: حقوق معنوی

ماده ۹۹. اجراکننده علاوه بر حقوق مادی خود، و حتی در مواردی که دیگر مالک حقوق یاد شده نیست، دارای حقوق انحصاری زیر است:

(الف) حق حرمت نام: بر این اساس وی حق دارد در خصوص اجرای زنده و یا تثبیت شده خود، نامش به عنوان اجراکننده ذکر شود به استثنای مواردی که حذف نام او به اقتضای روش استفاده از اجرا لازم باشد.

(ب) حق حرمت اجرا: به موجب این حق، اجراکننده حق جلوگیری یا اعتراض به هر گونه دخل و تصرف، تحریف یا دیگر تغییرات در اجرای خود که به شهرت و یا حیثیت او لطمه وارد کند، را دارد.

ماده ۱۰۰. مفاد مواد مربوط به مدت و امکان انتقال حقوق معنوی پدیدآورندگان با انجام تغییرات لازم در خصوص حقوق معنوی اجراکننده نیز قابل اعمال است.

ماده ۱۰۱. مواد این مبحث مانع از آن نیست که به موجب قرارداد، حقوق بیشتری برای اجراکننده در نظر گرفته شود.

مبحث دوم: مدت حمایت و واگذاری و یا اجازه بهره‌برداری از حقوق مادی

ماده ۱۰۲. حقوق مادی اجراکننده تا پایان پنجاهمین سال پس از سالی که اجرا در آن سال تثبیت شده یا در صورتی که نسخهٔ تثبیت شده‌ای وجود نداشته باشد، پس از پایان سالی که اجراء آن اتفاق افتاده است، حمایت می‌شود.

ماده ۱۰۳. مفاد مواد مربوط به واگذاری حقوق مادی پدیدآورندگان با تغییرات لازم در مورد واگذاری و یا اجازه بهره‌برداری از حقوق مادی اجراکننده نیز قابل اعمال است.

ماده ۱۰۴. صرف انعقاد قرارداد اجرا بین اجراکننده و تهیه‌کننده اثر دیداری - شنیداری، اماره انتقال تمامی حقوق مادی او به تهیه‌کننده است، مگر اینکه در قرارداد خلاف آن تصریح شده باشد.

فصل دوم: حقوق تولیدکنندگان ابزار رسانه‌های صوتی

مبحث اول: اقسام حقوق

گفتار اول: حقوق مادی

ماده ۱۰۵. با رعایت ماده ۹۵، تولیدکننده ابزار رسانه صوتی دارای حق انحصاری انجام دادن یا اجازه انجام دادن فعالیت‌های زیر را دارد:

(الف) تکثیر مستقیم یا غیر مستقیم ابزار رسانه به هر شکل و روش

(ب) پخش عمومی اصل یا نسخه ابزار رسانه برای نخستین بار از طریق فروش یا سایر صور انتقال مالکیت اثر مشروط بر اینکه اصل یا نسخه قبلاً با اجازه تولیدکننده در ایران یا هر نقطه‌ای دیگر از جهان پخش نشده باشد.

(ج) اجاره یا عاریه دادن عمومی اصل یا نسخه ابزار رسانه حتی پس از انتقال مالکیت نسخه اثر به دیگران.

(د) در اختیار عموم قرار دادن ابزار رسانه به وسیله دستگاه‌های باسیم یا بی‌سیم به طریقی که عموم مردم بتوانند در هر مکان یا زمانی که خود انتخاب می‌کنند به آن دسترسی داشته باشند.

گفتار دوم: اجرت عادلانه برای استفاده از ابزار رسانه صوتی

ماده ۱۰۶. اگر ابزار رسانه صوتی که برای مقاصد تجاری منتشر شده به طور مستقیم برای پخش رادیو تلویزیونی یا سایر صور ارسال عمومی بکار رود یا برای عموم به اجرا درآید، اجراکننده یا اجراکنندگان و تولیدکننده ابزار رسانه حق دریافت اجرت عادلانه را خواهند داشت و استفاده‌کننده باید آن را به تولیدکننده بپردازد.

ماده ۱۰۷. در اجرای مواد این فصل، آن دسته از ابزار رسانه‌هایی که محتوای آنها با استفاده از دستگاه‌های باسیم یا بی‌سیم بگونه‌ای در اختیار عموم قرار گرفته‌اند که افراد بتوانند در هر زمان و مکان که خود انتخاب می‌نمایند به آن دسترسی داشته باشند چنین تلقی می‌شود که برای مقاصد تجاری منتشر شده‌اند.

مبحث دوم: مدت حمایت

ماده ۱۰۸. حقوق مذکور در مواد فوق از تاریخ نشر ابزار رسانه تا پایان پنجاهمین سال پس از انتشار آن یا در صورتی که ابزار رسانه منتشر نشده باشد، تا پایان پنجاهمین سال از تاریخ تثبیت آن ادامه خواهد داشت.

فصل سوم: حقوق مراکز پخش رادیو تلویزیونی

مبحث اول: اقسام حقوق

ماده ۱۰۹. با رعایت ماده ۹۵، مرکز پخش رادیو تلویزیونی دارای حقوق انحصاری انجام دادن یا اجازه انجام دادن اعمال زیرمی‌باشد:

الف - پخش مجدد برنامه رادیو تلویزیونی

ب- ارسال عمومی برنامه رادیو تلویزیونی،

ج - تثبیت برنامه رادیو تلویزیونی،

د- تکثیر نسخه تثبیت شده برنامه رادیو تلویزیونی.

مبحث دوم: مدت حمایت

ماده ۱۱۰. حقوق مقرر در ماده فوق به مدت بیست سال از پایان سالی که پخش رادیو تلویزیونی انجام شده حمایت می‌شود.

بخش چهارم: ضمانت اجرا

فصل اول: اقدامات موقت و تأمینی و گمرکی

مبحث اول: اقدامات موقت و تأمینی

ماده ۱۱۱. مراجع قضائی بر اساس مقررات آیین دادرسی مدنی و کیفری و اوضاع و احوال حاکم بر دعوی می‌توانند به تناسب مورد، اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف - صدور دستور موقت مبنی بر منع انجام هرگونه عمل یا ادامه هرگونه عملی که حسب ظاهر نقض حقوق مورد حمایت این قانون محسوب گردد.

ب - صدور دستور توقیف نسخه‌های آثار مورد حمایت این قانون و نیز ابزار رسانه‌های صوتی که گمان می‌رود بدون اجازه دارنده حقوق مورد حمایت این قانون تولید یا وارد کشور شده‌اند و یا در حال تولید و یا ورود به کشور باشند مشروط بر اینکه تولید یا ورود این نسخه‌ها منوط به کسب اجازه از دارنده حقوق باشند.

ج. صدور دستور توقیف ابزارهای ساخت نسخه‌های مزبور، مدارک، حساب‌ها یا اوراق تجاری مربوط به اینگونه نسخه‌ها و صدور دستور منع بسته‌بندی نسخه‌ها.

ماده ۱۱۲. مقررات عام آیین دادرسی مدنی و کیفری مربوط به جستجو و توقیف اموال در خصوص دعاوی نقض حقوق مورد حمایت این قانون نیز لازم‌الاجراست.

ماده ۱۱۳. مقررات گمرکی مربوط به ترخیص کالاهایی که گمان می‌رود به طور غیرقانونی وارد کشور شده‌اند، نسبت به نسخه‌های آثار مورد حمایت این قانون و ابزارهای ساخت آنها نیز لازم‌الاجراست.

مبحث دوم: اقدامات گمرکی

ماده ۱۱۴. اداره گمرک کشور موظف است به تقاضای دارنده حق و با دستور مقامات قضایی، به توقیف اشیاء غیر مجاز مذکور در مواد این قانون که به کشور وارد یا از کشور صادر می‌شوند، اقدام کند. صدور دستور موقت از سوی مقامات قضایی منوط به اخذ تأمین مناسب طبق مقررات آیین دادرسی مدنی جهت حفظ حقوق طرف مقابل است.

ماده ۱۱۵. هرگاه اداره گمرک به توقیف اشیای فوق اقدام کند، باید بدون تأخیر این امر را به دارنده حق و نقض کننده احتمالی اطلاع دهد. همچنین مشخصات دارنده حق و ناقض احتمالی و نیز مبدا و مقصد محموله و تعداد آن را حسب مورد به اطلاع طرف دیگر برساند.

ماده ۱۱۶. دارنده حق موظف است حداکثر ظرف ده روز از توقیف اثر با ارائه مدارک کافی در دادگاه صالح علیه ناقض احتمالی طرح دعوا نماید. در غیر این صورت، اداره گمرک توقیف را لغو خواهد کرد. دادگاه می‌تواند در مواردی که برای تأخیر عذر موجهی وجود داشته باشد مدت مذکور را برای ده روز دیگر تمدید نماید.

ماده ۱۱۷. چنانچه دارنده حق شکایت خود را پس بگیرد، اداره گمرک بی درنگ باید به رفع توقیف اقدام کند.

ماده ۱۱۸. در صورتی که اثبات شود توقیف ناموجه بوده است، شخصی که درخواست توقیف کرده مکلف به پرداخت خسارات وارد به طرف مقابل است.

ماده ۱۱۹. شیوه‌های اعتراض به توقیف مذکور در مواد فوق مطابق مقررات عام آیین دادرسی مدنی خواهد بود.

فصل دوم: ضمانت اجرای مدنی و کیفری

ماده ۱۲۰. دعاوی نقض حقوق دارندگان آثار یا حقوق مرتبط مشمول مقررات آیین دادرسی اموال منقول می‌باشد.

مبحث اول: ضمانت اجرای مدنی

ماده ۱۲۱. دارنده حقوق مورد حمایت این قانون می‌تواند جبران خسارت مادی و معنوی ناشی از نقض حقوق از جمله هزینه دادرسی را از نقض‌کننده طبق قواعد عمومی مطالبه نماید. مبلغ خسارت بر اساس قواعد عمومی و با توجه به اهمیت زبان مادی و معنوی وارد به دارنده حق و همچنین میزان منافی که شخص نقض‌کننده از طریق نقض حقوق کسب کرده و نیز منافع مسلمی که دارنده حق از آن محروم شده است تعیین خواهد شد.

ماده ۱۲۲. دادگاه صالح به تقاضای دارنده حق، در صورت عدم مغایرت با سایر الزامات قانونی حکم به خارج ساختن از چرخه تجاری یا معدوم کردن نسخه‌های تکثیرشده و یا توزیع شده می‌کند یا نسخه‌های مزبور را به عنوان جبران خسارت به زیان‌دیده تحویل می‌دهد. این مقرره در مورد اشخاص ثالثی که نسخه‌های مزبور را بدون آگاهی از غیرمجاز بودن آن تحصیل کرده باشند قابل اعمال نیست.

ماده ۱۲۳. هرگاه استفاده غالب از وسیله و ابزاری نقض حقوق باشد، مراجع قضایی برای جلوگیری از نقض حق، به تقاضای دارنده حق، حکم به معدوم کردن یا خارج ساختن آنها از چرخه تجاری یا تحویل آنها به دارنده حق به عنوان جبران خسارت خواهند داد به گونه‌ای که خطر نقض به حداقل برسد.

ماده ۱۲۴. دادگاه در بررسی و تصمیم‌گیری نسبت به درخواست‌های مذکور در دو ماده بالا، لزوم تناسب میان اهمیت نقض و شیوه‌های جبران خسارت و نیز منافع اشخاص ثالث را ملحوظ خواهد نمود.

ماده ۱۲۵. دادگاه صالح می‌تواند به تقاضای دارنده حق دستور دهد که ناقض حق بدون هیچ تأخیری، هرگونه اطلاعات لازم در باره چگونگی تکثیر یا توزیع نسخه‌های فوق را در اختیار وی قرار دهد مگر اینکه این درخواست تناسبی با اهمیت نقض نداشته باشد.

ماده ۱۲۶. هرگاه متخلف از این قانون شخص حقوقی باشد، خسارات شاکی خصوصی از اموال شخص حقوقی جبران خواهد شد و در صورتی که اموال شخص حقوقی به تنهایی کفایت نکند، باقیمانده از اموال نقض‌کننده جبران می‌شود. در فرض نخست، شخص حقوقی می‌تواند مطابق قواعد عمومی مسئولیت مدنی خسارات پرداختی را از نقض‌کننده مطالبه نماید.

مبحث دوم: ضمانت اجرای کیفری

ماده ۱۲۷. هر کس حقوق مادی یا معنوی مورد حمایت این قانون را با علم و عمد نقض نماید، به حبس از ۶ ماه تا ۳ سال یا پرداخت جزای نقدی از ۵۰ میلیون تا ۵۰۰ میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد مگر اینکه مجازات عمل طبق مقررات دیگر شدیدتر باشد که در این صورت مجازات شدیدتر اعمال خواهد شد.

تبصره ۵: دادگاه میزان مجازات را با توجه به اوضاع و احوال حاکم بر دعوا به ویژه اهداف تجاری عمل و میزان منافع کسب شده ناشی از نقض حقوق تعیین می‌کند.

ماده ۱۲۸. مجازات جرائم فوق در صورتی که جرم از نوع جرائم سازمان یافته باشد، به حبس از یک سال یا ۵ سال و پرداخت جزای نقدی از ۹۰ میلیون تا ۹۰۰ میلیون ریال افزایش خواهد یافت.

ماده ۱۲۹. هرگاه نقض کننده حق ظرف ۵ سال از محکومیت قطعی و اجرای آن مجدداً حقوق مورد حمایت این قانون را نقض نماید، دادگاه می‌تواند مجازات را تا دو برابر حداکثر مجازات مذکور در مواد فوق تشدید نماید.

ماده ۱۳۰. شاکی خصوصی می‌تواند از دادگاه درخواست کند که مفاد حکم نهایی در یکی از روزنامه‌ها به انتخاب و هزینه او و یا در صورتی که وی اثبات نماید منفعت مشروعی در انتشار آن حکم وجود دارد، به هزینه محکوم علیه آگهی شود. نحوه انتشار در حکم مقرر خواهد شد.

ماده ۱۳۱. هرگاه متخلف از این قانون شخص حقوقی باشد، دادگاه می‌تواند علاوه بر مجازات شخص حقیقی مسئول که جرم ناشی از تصمیم او بوده، شخص حقوقی را نیز حسب مورد به مجازاتهای زیر محکوم نماید:

۱- جزای نقدی مذکور در مواد این مبحث؛

۲- تعلیق موقت یا دائم تمامی فعالیتهای شخص حقوقی و یا آن بخش از فعالیتهای که متضمن نقض حق بوده است.

ماده ۱۳۲. مجازاتهای نقدی مقرر در این قانون هر سه سال یکبار متناسب با نرخ رسمی تورم تعدیل می‌شود.

ماده ۱۳۳. شروع به ارتکاب جرایم فوق و همچنین معاونت در آنها نیز جرم محسوب

می‌شود و مرتکب به حداقل مجازات مقرر در مواد فوق محکوم می‌گردد.

ماده ۱۳۴. هرگاه دادگاه حقوقی براساس مواد مربوط به ضمانت اجرای مدنی، تصمیمی اتخاذ نکرده باشد، دادگاه عمومی رسیدگی‌کننده به امر کیفری، علاوه بر مجازات‌های کیفری تدابیر و ضمانت‌های اجرایی مقرر در مواد مذکور را نیز اعمال خواهد نمود.

ماده ۱۳۵. تعقیب جرائم مذکور در این قانون منوط به شکایت شاکی خصوصی است و با گذشت او تعقیب یا اجرای حکم موقوف می‌شود

ماده ۱۳۶. ضبط نسخه‌های غیر مجاز آثار و یا تجهیزات یادشده در این بخش، مطابق مقررات عمومی کیفری انجام خواهد شد.

بخش پنجم: مقررات خاص در مورد برنامه‌های رایانه‌ای

فصل اول: موضوع حمایت و حقوق پدیدآورنده

مبحث اول: موضوع حمایت

ماده ۱۳۷. حمایت از برنامه رایانه‌ای شامل مستندات فنی و کاربری برنامه رایانه‌ای نیز می‌شود، اما شامل زبان‌های برنامه‌نویسی نمی‌شود.

ماده ۱۳۸. صرف دیجیتالی کردن اطلاعات هیچ حقی را برای عامل آن ایجاد نمی‌کند مگر در مورد حروفچینی متن که در صورت اصیل بودن و رعایت حقوق دارنده متن، به طور جداگانه از حمایت این قانون برخوردار است.

ماده ۱۳۹. برنامه رایانه‌ای که بخشی از دستگاهی است که به موجب حق اختراع حمایت می‌شود مشمول حمایت این قانون نمی‌شود و تنها مشمول حمایت حق اختراع خواهد بود.

ماده ۱۴۰. در صورت وجود شرایط مقرر در قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶، برنامه رایانه‌ای به عنوان اختراع شناخته می‌شود، آئین نامه مربوط به این ماده به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

مبحث دوم: حقوق پدیدآورنده

ماده ۱۴۱. دارنده حق در برنامه رایانه‌ای حق انحصاری انجام دادن یا اجازه انجام دادن امور زیر را دارد:

- (۱) تکثیر موقت یا دائمی اثر با هر وسیله و در هر شکل خواه به صورت کلی یا جزئی؛
- (۲) ایجاد هر گونه اثر اشتقاقی؛
- (۳) پخش اصل یا نسخه اثر؛
- (۴) در اختیار عموم قراردادن اثر.

ماده ۱۴۲. در صورت توزیع نسخه‌ای از برنامه رایانه‌ای در داخل ایران، دارنده حق نسبت به توزیع مجدد آن اثر در داخل ایران هیچ حقی ندارد به استثنای حق اجاره یا عاریه عمومی آن.

ماده ۱۴۳. حق اجاره و عاریه مذکور در ماده فوق شامل اجاره یا عاریه برنامه رایانه‌ای که موضوع اصلی اجاره یا عاریه نبوده است، نمی‌شود.

مبحث سوم: استثنائات حقوق مادی

گفتار اول: تکثیر موقت

ماده ۱۴۴. تکثیر موقت از برنامه رایانه‌ای بدون اجازه دارنده حقوق با رعایت شرایط زیر مجاز است:

الف) تکثیر در فرآیند انتقال دیجیتال اثر و یا در جریان قابل دریافت شدن اثر ذخیره شده انجام شده باشد، و

ب) تکثیر به وسیله شخص حقیقی یا حقوقی انجام شده باشد که به موجب مجوز دارنده حقوق یا به موجب قانون، حق انتقال الکترونیکی یا قابل دریافت سازی اثر را دارد، و

ج) تکثیر از لوازم انتقال یا قابل دریافت سازی باشد که در جریان کارکرد عادی وسایل مورد استفاده روی می دهد.

ماده ۱۴۵. تکثیر موقت به شرطی مجاز است که نسخه تکثیر شده خود به خود بعد از استفاده حذف شود و بازیابی آن به منظور دیگر امکان پذیر نباشد.

گفتار دوم: تکثیر و اقتباس

ماده ۱۴۶. مالک نسخه‌ای از برنامه رایانه‌ای می‌تواند به منظور تهیه نسخه پشتیبان به میزان مورد نیاز از اثر تکثیر نماید و هرگونه شرط خلاف در قرارداد انتقال مالکیت نسخه برنامه باطل است، مشروط به اینکه این عمل برای تضمین استفاده آتی از برنامه لازم باشد. در صورت واگذاری نسخه به دیگری، انتقال نسخه پشتیبان به او نیز مجاز است.

ماده ۱۴۷. کاربران مجاز برنامه‌های رایانه‌ای می‌توانند فقط به منظور استفاده مطلوب از برنامه از قبیل اشکال بای و اشکال زدایی و ارزیابی، نسخه‌ای از برنامه را در صورت ضرورت تکثیر یا از آن اقتباس نمایند.

ماده ۱۴۸. در صورت انتقال مالکیت نسخه اصلی، نابود کردن نسخه پشتیبان، نسخه تکثیر شده یا اقتباس شده یا واگذاری آن به انتقال گیرنده حسب مورد ضروری است.

گفتار سوم: مهندسی معکوس

ماده ۱۴۹. مهندسی معکوس برنامه رایانه‌ای به منظور کشف فنون بکار رفته در برنامه مجاز است مشروط بر اینکه عمل مزبور توسط شخصی انجام شود که به طور قانونی حق بهره‌برداری از اثر مزبور را دارا باشد.

ماده ۱۵۰. هر گونه تکثیر بخش‌هایی از برنامه رایانه‌ای یا ترجمه برنامه رایانه‌ای به منظور کشف اطلاعات فنی درون برنامه جهت ایجاد برنامه رایانه‌ای سازگار بدون کسب اجازه از دارنده برنامه تحت شرایط زیر مجاز است:

- (۱) نتوان فن آوری موجود در آن را از راه دیگر به آسانی کشف نمود.
  - (۲) عمل مزبور از سوی شخصی انجام شود که به طور قانونی آن را در اختیار دارد.
  - (۳) این عمل تنها بر روی بخش‌هایی از برنامه صورت گیرد که برای منظور یاد شده ضروری باشد.
- ماده ۱۵۱. اطلاعات مذکور در ماده پیشین نباید:

- (۱) برای منظوری غیر از هدف ایجاد برنامه سازگار به کار گرفته شوند.
- (۲) در اختیار اشخاص دیگر قرار گیرند مگر به جهت ایجاد برنامه سازگار.
- (۳) اطلاعات کشف شده به منظور ایجاد برنامه مشابه بکار گرفته شود.

مبحث چهارم: استثنائات حقوق معنوی

ماده ۱۵۲. استفاده‌کننده قانونی برنامه رایانه‌ای می‌تواند تغییراتی در آنها جهت کارکرد بهتر یا رفع اشکال برنامه‌ای بدهد مشروط بر اینکه به حیثیت یا شهرت پدیدآورنده آسیب نرساند و یا در جایی که به موجب قرارداد انتقال، استفاده صورت گرفته است در قرارداد شرط خلافی به نفع پدیدآورنده نشده باشد.

ماده ۱۵۳. نسبت به برنامه رایانه‌ای که حقوق مادی آنها واگذار شده است حق تغییر و توسعه نیز _ جز در موردی که شرط مخالفی به نفع پدیدآورنده شده باشد _ به انتقال گیرنده تعلق می‌گیرد مشروط بر اینکه به حیثیت و یا شهرت پدیدآورنده لطمه‌ای وارد نسازد.

ماده ۱۵۴. حقوق مادی و معنوی برنامه رایانه‌ای جدید که به واسطه برنامه رایانه‌ای دیگر پدید می‌آید متعلق به پدیدآورنده برنامه جدید است.

فصل دوم: مدت حمایت، مالک نخستین و ضمانت اجرا

گفتار اول: مدت حمایت

ماده ۱۵۵. مدت حمایت از برنامه رایانه‌ای تا ۵۰ سال از پس انتشار اثر و در صورت عدم انتشار تا ۵۰ سال پس از خلق اثر است.

ماده ۱۵۶. مدت حمایت در اثر پدیدآمده توسط رایانه تا ۵۰ سال پس از خلق اثر است.

گفتار دوم: مالک نخستین

ماده ۱۵۷. در خصوص برنامه‌های رایانه‌ای ناشی از استخدام، مالک نخستین حقوق مادی همان شخص حقیقی یا حقوقی استخدام کننده است، مگر به گونه‌ای دیگر توافق شده باشد.

ماده ۱۵۸. مالک نخستین در اثر پدیدآمده توسط رایانه شخصی است که ترتیبات لازم برای خلق اثر را فراهم ساخته است.

ماده ۱۵۹. مالک نخستین برنامه رایانه‌ای جدیدی که به واسطه برنامه رایانه‌ای دیگر پدید می‌آید پدیدآورنده برنامه رایانه‌ای جدید است.

گفتار سوم: ضمانت اجرا

ماده ۱۶۰. هر کس یکی از اعمال زیر را مرتکب شود علاوه بر جبران خسارت، مجازاتهای مقرر در مبحث ضمانت اجرای کیفری شامل او نیز خواهد شد:

(۱) انتشار هر نسخه غیر مجاز از اثر با علم شخصی یا نوعی به اینک که آن نسخه غیر مجاز است.

(۲) استفاده از هر نسخه غیر مجاز از اثر به منظور اهداف تجاری.

(۳) انتشار و یا استفاده از ابزارهایی که جهت تسهیل در نقض حقوق دارنده به کار گرفته می شوند مانند دستگاههای تکثیر غیر مجاز نسخه های اثر.

ماده ۱۶۱. دارنده حق مجاز است دستور نابودی ابزارهایی را که منحصرأ جهت تسهیل در نقض حق به کار گرفته شده اند را بدهد.

بخش ششم: سایر مقررات

فصل اول: ثبت اثر

ماده ۱۶۲. ثبت آثار مندرج در این قانون اختیاری است و پدید آورندگان می‌توانند اثر و نام و عنوان و نشانه ویژه اثر خود را در دفاتری که توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعیین می‌شود به ثبت برسانند.

ماده ۱۶۳. دفاتر ثبت بدون بررسی استحقاق متقاضی یا صحت اطلاعات ارائه شده و صرفاً در صورت فقدان سابقه آن در دفتر و فقدان دلیلی بر عدم صحت اطلاعات ارائه شده، ثبت را انجام خواهند داد.

ماده ۱۶۴. ثبت آثار اماره قانونی وجود حق طبق مواد مبحث نخستین دارنده حقوق و اماره پدیدآورندگی است. با وجود این، اشخاص ذینفع می‌توانند نسبت به ثبت مذکور در دادگاه صالح اقامه دعوی کرده خلاف آن را ثابت نمایند.

ماده ۱۶۵. اسامی ثبت شده باید به هزینه متقاضی ثبت توسط مرجع ثبت در روزنامه رسمی و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار محلی منتشر شود.

ماده ۱۶۶. هر ذی نفعی حق دارد دفتر ثبت آثار را ملاحظه نماید.

ماده ۱۶۷. آیین‌نامه اجرایی تشریفات ثبت به وسیله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با هماهنگی کتابخانه ملی تهیه و توسط هیئت دولت تصویب خواهد شد.

ماده ۱۶۸. ثبت برنامه رایانه‌ای پس از صدور تأییدیه فنی توسط شورای عالی اطلاع رسانی حسب مورد توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مرجع ثبت شرکتها انجام می‌پذیرد.

ماده ۱۶۹. برای صدور تأییدیه فنی موضوع ماده ۱۴۰ در مورد برنامه رایانه‌ای که پدیدآورنده آن مدعی اختراع بودن آن است، کمیته‌ای به نام «کمیته حق اختراع» زیر نظر شورای عالی اطلاع رسانی تشکیل می‌شود. اعضای این کمیته مرکب از سه کارشناس ارشد نرم‌افزار به عنوان نمایندگان شورای عالی اطلاع رسانی، نماینده سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و یک کارشناس حقوقی به انتخاب شورای عالی اطلاع رسانی خواهد بود.

ماده ۱۷۰. شورا مکلف است از صدور تأییدیه فنی برای برنامه رایانه‌ای که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خلاف اخلاق اسلامی و عفت عمومی و سلامت شخصیت کودکان و نوجوانان باشند خودداری کند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید ظرف دو هفته راجع به استعلام کتبی شورای عالی اطلاع رسانی اعلام نظر کند.

فصل دوم: قلمرو اجرا و مقررات انتقالی و نهایی

مبحث اول: قلمرو اجرا

ماده ۱۷۱. مقررات این قانون در خصوص آثار زیر قابل اجرا خواهند بود:

الف) آثار پدیدآورندگان که تبعه ایران هستند یا اقامتگاه یا مرکز عملیات

اداری و یا محل سکونت معمولی آنها در ایران است.

ب) آثاری که برای نخستین بار در ایران منتشر می‌شوند و یا آثاری که برای اولین بار در کشور دیگری انتشار یافته و حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ انتشار نخستین، در ایران منتشر شده‌اند، بدون توجه به تابعیت یا محل پدیدآورندگان آن آثار

ج) آثار دیداری - شنیداری که دفتر مرکزی یا اقامتگاه و یا محل سکونت معمولی تهیه‌کنندگان آنها در ایران واقع است.

د) آثار معماری که در ایران بنا شده‌اند و سایر آثار هنری گنجانده شده در بناهای واقع در ایران.

ماده ۱۷۲. مقررات این قانون درباره حمایت از اجراکنندگان در موارد ذیل اجرا خواهد شد:

الف) اجراکنندگانی که تبعه جمهوری اسلامی ایران هستند،

ب) اجراکنندگانی که تبعه جمهوری اسلامی ایران نیستند ولی اجرای آنها:

(۱) داخل مرزهای ایران انجام می‌گیرد، یا

(۲) در رسانه صوتی‌ای درج شده که مورد حمایت این قانون است، یا

(۳) در رسانه صوتی‌ای درج نشده ولی در برنامه‌های پخش شده رادیو-تلویزیونی که مورد حمایت این قانون هستند ضبط شده است.

ماده ۱۷۳. مقررات این قانون درباره حمایت از رسانه‌های صوتی در موارد زیر اجرا خواهند شد:

الف) رسانه‌های صوتی‌ای که تولیدکنندگان آنها تبعه جمهوری اسلامی ایران هستند،

(ب) رسانه‌های صوتی‌ای که اولین بار در ایران ضبط شده‌اند،

(ج) رسانه‌های صوتی‌ای که اولین بار در ایران منتشر شده‌اند.

ماده ۱۷۴. مقررات این قانون درباره حمایت از برنامه‌های پخش شده از رادیو تلویزیون در موارد زیر اجرا خواهند شد:

(الف) برنامه‌های رادیو-تلویزیونی پخش شده توسط مراکز پخش بین‌المللی که دفتر مرکزی آنها در ایران واقع شده است.

(ب) برنامه‌های رادیو-تلویزیونی پخش شده که فرستنده آنها در ایران واقع است.

ماده ۱۷۵. در مورد اثر مشترک کافی است که تنها یکی از پدیدآورندگان مشترک مشمول مواد فوق باشند تا حمایت‌های مقرر در این قانون شامل آنها گردد.

مبحث دوم: مقررات انتقالی و نهایی

ماده ۱۷۶. مقررات این قانون شامل آثار، اجراها، رسانه‌های صوتی و پخش رادیو-تلویزیونی متعلق به زمان قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون نیز خواهد شد، مشروط بر آنکه مدت حمایت از آنها، طبق قوانین قبلی منقضی نشده باشد.

ماده ۱۷۷. این قانون بر قراردادهای مربوط به موارد مذکور در ماده قبل که قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون منعقد شده‌اند، بی‌تاثیر است.

ماده ۱۷۸. مقررات پیمانهای بین‌المللی راجع به حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط به شرطی که جمهوری اسلامی ایران در آنها عضویت داشته باشد، نسبت به موارد مطرح شده در این قانون لازم‌الاجرا خواهند بود و در صورت تعارض بین مقررات پیمانهای بین‌المللی و مقررات این قانون، مقررات پیمانهای مذکور مقدم خواهند بود.

ماده ۱۷۹. از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹ و سایر قوانین و مقررات مغایر منسوخ و از درجه اعتبار ساقط است.

ماده ۱۸۰. به منظور حمایت عملی از حقوق یاد شده در این قانون و ساماندهی فعالیت های تجاری رایانه‌ای مجاز، نظام صنفی رایانه‌ای توسط اعضای صنف یاد شده تحت نظارت شورای عالی اطلاع‌رسانی به وجود خواهد آمد.

ماده ۱۸۱. آئین نامه اجرایی این قانون شامل مواردی از قبیل چگونگی صدور گواهی ثبت و تأییدیه فنی و هزینه‌های مربوط به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری کتابخانه ملی و وزارت دادگستری و شورای عالی اطلاع‌رسانی در مدت ۹ ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیات دولت خواهد رسید و در آن تاسیس یک یا چند سازمان مدیریت جمعی جهت حفظ و اجرای حقوق مورد حمایت این قانون به نمایندگی از طرف مالکین آنها و شرایط فعالیت این‌گونه سازمان‌ها پیش‌بینی خواهد شد.